

Haaga-Helia
ammattikorkeakoulu Oy

Nykynomadismi – motiivit ja syyt ilmiön taustalla

Suvi Tiihonen

Opinnäytetyö
Matkailun koulutusohjelma
2015

Tekijä(t) Suvi Tiihonen	
Koulutusohjelma Matkailun koulutusohjelma	
Nykynomadismi – motiivit ja syyt ilmiön taustalla	Sivu- ja liitesivumäärä 42 + 5
<p>Nomadit ovat kokoaikaisia matkailijoita, jotka matkustavat pitkiä aikoja ympäri maailmaa vaille vakinaista asuinpaikkaa (Kannisto 2014, 2). Nomadismi on kasvattanut lähivuosina suosiotaan ja noussut ilmiönä pinnalle. Lehdet ja sosiaalinen media pursuavat tarinoita omaisuuden myymisestä, repun pakkaamisesta ja matkalle lähtemisestä määrittelemättömäksi ajaksi.</p> <p>Opinnäytetyön aiheena on nykynomadismi ja motiivit ilmiön taustalla. Työn tarkoituksena on päivittää nomadi-käsitettä ja tutkia nomadiutta ilmiönä. Tavoitteena on selvittää millaisia nomadit ovat, tarkastella nomadistista matkustamista sosiokulttuurisesta, ekologisesta, ekonoomisesta ja eettisestä näkökulmasta, sekä selvittää onko kyseessä elämäntapa vai matkailumuoto. Työn keskeinen tutkimusongelma on: miksi nomadit matkustavat ja miten irtolaiselämä vaikuttaa heihin?</p> <p>Tutkimus tehtiin kvalitatiivisella tutkimusmenetelmällä. Aineisto kerättiin sähköpostitse tehdyin teemahaastatteluin. Haastateltavia oli kuusi, joista kolme oli nomadia, ja kolme asiantuntijanomadia. Haastattelukysymykset käsitelivät nomadien arvoja ja tavoitteita sekä kokemuksia ja näkemyksiä nomadismista ja elämästä.</p> <p>Teoreettinen viitekehys käsittelee työelämää, downshiftaamista, vastuullista matkailua ja sukupolvien eriäviä arvoja. Opinnäytetyö aloitettiin elokuussa 2015 aiheen valinnalla ja tutkimusongelman määrittelyllä. Teoriaosuuden laadinta alkoi lokakuussa 2015. Haastattelut, aineiston analysointi ja pohdiskelu tehtiin marraskuussa 2015.</p> <p>Tutkimuksessa selvisi nomadismin olevan elämäntapa ja päämotiivien matkaillen elämiseen olevan oravanpyörästä irrottautuminen, oman hyvinvoinnin priorisoiminen, työmahdollisuudet, elämän rikastaminen, seikkailun- ja kokemisenhalu, intohimo matkailuun ja kyllästyminen. Tuloksista kävi ilmi, että nomadien matkailu on sekä eettistä että epäeettistä.</p>	
Asiasanat irtolaisuus, matkustaminen, vaihtoehtoinen elämäntapa, downshiftaus, vastakulttuurit	

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Nomadismi	3
2.1	Nomadismin tunnuspiirteet.....	3
2.2	Nomadin ja reppureissaajan ero	4
2.3	Nomadit ja yhteiskunta.....	5
2.4	Nomadit ja työelämä	6
2.5	Elämän leppoistaminen.....	9
2.6	Nomadismin haasteet	11
2.7	Vastuullinen matkailu	11
2.8	Lähtemisen sietämätön keveys	14
2.9	Nomadien arvot.....	15
3	Tutkimuksen kulku	18
3.1	Tutkimusmenetelmät.....	18
3.2	Aineiston hankinta.....	20
3.3	Aineiston analysointi	24
3.4	Tutkimuksen luotettavuus ja pätevyys.....	26
3.5	Tutkimusprosessin eteneminen.....	27
4	Tutkimustulokset	29
4.1	Elämäntapa vai matkustamismuoto?.....	29
4.2	Sosiokulttuurinen näkökulma	31
4.3	Ekologinen näkökulma	32
4.4	Ekonominen näkökulma.....	33
4.5	Eettinen näkökulma	33
4.6	Yhteenveto tärkeimmistä löydöksistä	34
5	Pohdinta.....	36
	Lähteet	38
	Liitteet.....	43
	Liite 1. Kyselykaavake nomadeille.....	43
	Liite 2. Kyselykaavake asiantuntijanomadeille	44
	Liite 3. Kysymyskaavake Päivi Kannistolle	45
	Liite 4. Haastattelupyynnö Facebookin Nomads-ryhmään	46
	Liite 5. Haastattelupyynnö Tampereen yliopistoon	47

1 Johdanto

Nomadit ovat kokoaikaisia matkailijoita, jotka matkustavat pitkiä aikoja ympäri maailmaa vailla vakinaista asuinpaikkaa (Kannisto 2014, 2). Nomadismi on kasvattanut lähivuosina suosiotaan ja noussut ilmiönä pinnalle. Lehdet ja sosiaalinen media pursuavat tarinoita omaisuuden myymisestä, repun pakkaamisesta ja matkalle lähtemisestä määrittelemättömäksi ajaksi.

Opinnäytetyön tavoitteena on päivittää nomadi-käsitettä ja selvittää syyt nomadismiin. Lisäksi tavoitteena on tarkastella nomadismien vaikutuksia sosiokulttuurisesta, ekologisesta, ekonomisesta ja eettisestä näkökulmista uraan ja ihmissuhteisiin. Tavoitteena on myös kertoa millaisia mielikuvia nomadismi nykypäivänä herättää sekä selvittää onko kyseessä elämäntapa vai matkailumuoto. Työn keskeinen tutkimusongelma on: miksi nomadit matkustavat ja miten irtolaiselämä vaikuttaa heihin? Ovatko nomadit työtä vieroksuvia hedonisteja, jotka ovat yhteiskunnalle rasite? Vai pitäisikö useamman meistä hypätä oravanpyörästä ja lähteä reissun päälle?

Tutkimuksessa selvisi, että nomadismi voi olla elämäntapa mahdollisesta väliaikaisuudesta huolimatta. Tutkimuksessa haastateltiin nomadeja sekä nomadeja, jotka ovat ansainneet asiantuntija-aseman julkaisemalla kirjoja tai akateemisia tutkimuksia nomadismista.

Idea sosiologian näkökulmasta matkailua lähestyvistä opinnäytetyöstä syntyi opiskeltuani vaihto-oppilasjakson aikana Yhdysvalloissa *social science*-kursseja. Sivusta vallitsevaa ilmiötä seuranneena ja havainnoineena nomadismi kiinnosti minua ja kaipasi mielestäni tutkimista, sillä aiempia tutkimuksia nomadeista ei ole Theseus-tietokannassa. Aihetta oli syytä lähestyä sosiologian näkökulmasta. Se on yhteiskuntatiede, joka tutkii ihmisiä, ihmisryhmiä sekä yhteiskunnallisia ilmiöitä (Kuusela 2005, 21-22) tai mitä yhteiskunnasta ja sosiaalisista ilmiöistä tiedetään (Alasuutari 2001, 162).

Luvussa kaksi perehdytään nomadeista ja nomadismista jo olemassaolevaan tietoon. Nomadismille ominaiset piirteet kuvaillaan, nomadin ja reppureissaajan ero selitetään, kerrotaan nomadien suhteesta yhteiskuntaan sekä työelämään, tutustutaan elämän leppoisuuden konseptiin, nomadismien haasteisiin, vastuulliseen matkailuun, lähtemisen helppouteen sekä nomadien arvoihin. Viitekehiksestä käy ilmi historian nomadien ja nykynomadien ero, yhteys työelämän kiihkeään tahdin ja yleistyneen downshiftauksen välillä, Y-sukupolven arvomaailman kytköksestä nomadismien yleistymiseen sekä nomadien arvojen perustuvan tietynlaiseen elämän filosofiaan.

Luvussa kolme esitellään tutkimuksen tekeminen. Tutkimus tehtiin kvalitatiivisella tutkimusmenetelmällä. Tiedonkeruumetodina käytettiin teemahaastattelua. Aineisto kerättiin sähköpostitse tehdyin haastatteluin aikaerojen ja haastateltavien sijaitessa tutkimushetkellä Saksassa, Nicaraguassa, Etelä-Afrikassa, Australiassa ja Taiwanissa, sekä haastateltavien pyynnöstä. Haastateltavia oli kuusi, joista puolet on tavallisia nomadeja ja puolet nomadistisesta matkailustaan kirjallisuutta julkaisseita asiantuntijanomadeja.

Luvussa neljä esitellään tutkimustulokset.

Luvussa viisi analysoidaan tutkimustuloksia viitekehyksen tietoihin verraten.

2 Nomadismi

Nomadi-termillä on perinteisesti viitattu köyhiin paimentolaiskansoihin, jotka matkustivat toimeentulonsa perässä. Historia on nähnyt nomadistista liikehdintää tutkimusmatkailijoiden, filosofien ja kirjailijoiden muodossa. Muun muassa Aleksanteri Suuri, Marco Polo ja Jack Kerouac matkailivat pitkiä aikoja ja ovat nomadi-esikuvia. (Kannisto 2012, 316, 15.) Irtolaisuus oli pitkään rikos ja irtolaisten kohtelu sen mukaista. Iso-Britannian vuonna 1824 säädetty Vagrancy Act on yhä voimassa ja se kriminalisoi ulkona nukkumisen lisäksi vaajoissa, hylätyissä rakennuksissa tai teltassa yöpymisen. (National Archives 2015.) Nyky-nomadit eroavat historian nomadeista siten, että he matkustavat huvin vuoksi, eivät tilanteen ja toimeentulon hankkimisen pakosta.

Kanniston (2012, 11) mukaan on olemassa kaksi toisistaan eroavaa elämänasennetta, joista toinen pohtii miksi matkustaa, kun toinen kysyy miksi jäädä paikoilleen.

2.1 Nomadismin tunnuspiirteet

”Nomadisuuteen liitetään kodittomuus, suunnitelmattomuus, jatkuva liike ja siitä nauttiminen, valtavirran ulkopuolelle hakeutuminen ja oman elämän hallinta.” (Kannisto 2012, 316.)

Nomadeille yhteistä on yksinkertaisemman elämän tavoittelu epikurolaisessa ja stoalaisessa hengessä eli perustarpeiden tyydyttämiseen keskittyminen, ja monista yhteiskunnallisesti standardeina pidetyistä hyödykkeistä kuten pysyvästä asunnosta luopuminen. (Kannisto & Kannisto 2014, 72, 86) Nomadi ei usko materian omistamiseen (Kannisto & Kannisto 2014, 65-66). Tavara menettää arvonsa sillä hetkellä, kun se kannetaan ulos kaupasta (Kannisto & Kannisto 2014, 65-66). Yleinen uskomus matkustavaa elämää viettäviä kohtaan on oletus siitä, että he pakenevat jotakin. Rommin mukaan moni pakeneekin – byrokratiaa tai talvipainotteista ilmastoja. Veropakolaisuudesta ei ole kyse, monet maksavat yhä veronsa Suomeen vuosienkin jälkeen. Salosen mukaan mahdollisia ongelmia ei pääse ulkomailla pako, vaan ne seuraavat mukana ja kasvavat entisestään. (Rommi 2015, 134; Salonen 2010, 67.)

Vannoutunut, ”hard core”-nomadi ei usko edes vakuutuksiin (Astikainen 2015, 123-128). Siinä missä eräisiin maihin, kuten Yhdysvaltoihin, ei saisi edes matkustaa ilman matkavakuutusta, Astikaisen haastattelemat Päivi ja Santeri Kannisto eivät ole ottaneet vakuutusta lähdettyään 11 vuotta sitten Suomesta maailmalle. Kansainväliset vakuutukset ovat kalliita, eivätkä kata kaikkia maita. (Astikainen 2015, 123-128.)

Elämä tien päällä on epävarmaa, mutta myös paikalleen asettuneen elämässä voivat suunnitelmat muuttua. Nomadistinen elämäntapa vaatineet tiettyä heittäytymisen taitoa ja uskoa elämän kantamiseen, jonka ihmeelliset tavat tulee Rommin (2015, 138) mukaan todistaneeksi matkaillessa kerta toisensa jälkeen. Rommi (2015, 22-23) kertoo kehittämiensä arkipäiväisten rutiinien, kuten joogaharjoitusten ja säännöllisten nukkumaanmenoaikojen, auttavan turvallisuuden ja tasapainon tunteen löytymisessä alati vaihtuvassa ympäristössä.

Kaikille nomadismi ei sovi. Reppureissannut Murto (2015) kuvaa kolumnissaan kiertolaisuuteen liittyviä ongelmia, joita yksikään haastateltava ei maininnut, kuten puhtaiden ja kuivien lakanoiden ja vaatteiden ikävöinti, paine tehdä ja nauttia tarpeeksi, painava rinka, turtuminen alati vaihtuviin uusiin paikkoihin ja ihmisiin, etuoikeutetun syyllisyys, maailman julmuuden esiin tuleminen sekä jatkuva epävarmuus. Bernerin (2015) artikkelissa vastuullisen matkailun tutkija Höckert kertoo reppureissaamisen negatiivisista vaikutuksista matkakohteeseen kuten huomionkiinnittymisestä vieraan hyvinvointiin paikallisten asukkaiden olojen sijaan.

2.2 Nomadin ja reppureissaajan ero

Yksi äärimmäisen liikkuvan maailman kulttuurisymboleista on reppureissaaja (Richards & Wilson 2004, 3). Reppureissaajat ovat pääasiassa nuorista, pitkiä ajanjaksoja matkustavista ja budjettikeskeisistä matkailijoista koostuva turismin alakulttuuri (Weaver 2006, 47-48). Richardin ja Wilsonin (2004, 3) mukaan reppureissaaminen on tietyn matkustajaryhmän harjoittama matkustustapa, joka koostuu budjettimajoittumisesta, pidemmistä lomista, matkasuunnitelman joustavuudesta, muiden matkailijoiden tapaamisesta sekä aktiviteetteihin osallistumisesta. Reppureissaaturismi on mielenkiintoinen ja tärkeä ilmiö, joka on saanut merkittävän määrän huomiota sekä akateemikoilta että matkailualan harjoittajilta (Chen, Bao & Huang 2014, 355). On selvää, että akateeminen kiinnostus reppureissaamiseen on kasvamassa. (Chen ym. 2014, 355).

Toisaalta on eriäviä näkemyksiä reppureissaamisen vastuullisuudesta ja siitä eriääkö se vastuullisuudessa perusturismista (Becker 2015). Becker kertoo reppureissaajien keuhkelevan kohteilla, joissa muita turisteja ei ole, ja pitävän yllä hintakilpailua siitä, kuka pystyy matkustamaan edullisimmin. (Speed 2008, 66)

Reppureissaamisen ja nomadiuden välinen raja on häilyvä. Nykynomadien elämäntavasta ei ole kirjoitettu historiaa aiemmin, eikä nykynomadeilla ole selkeitä edeltäjiä (Kannisto 2012, 15). Koska tässä tutkimuksessa ei tutkita erikseen historian nomadeja, käytetään

nykynomadeista tästä eteenpäin termiä nomadi. Nomadeista löytyvä kirjallisuus on rajoitettua (Kannisto 2012, 15). Tässä tutkimuksessa reppureissaajista puhuttaessa käytetään jo olemassa olevaa tietoa kyseisestä nomadismille läheisestä ja ominaisesta matkustamistavasta, koska siitä on julkaistu aineistoa enemmän kuin nomadismista. Tutkimuksessa ei pidetä reppureissaajaa ja nomadia synonyymeina toisilleen, sillä ne ovat kaksi eri käsitettä, jotka tulee erottaa toisistaan.

2.3 Nomadit ja yhteiskunta

”Nomadeista on monia yhteiskunnallisia näkemyksiä vaihdellen ihailusta ja kadehtimisesta rohkeutta ja seikkailumieltä kohtaan aina sääliin ja kavahtamiseen vastenmielisiä ja likaisia irtolaisia kohtaan.” (Kannisto 2012, 11)

Paikkariippumaton elämäntapa tuo mukanaan haasteita, koska globaalit nomadit kyseenalaistavat yhteiskuntien normeja ja arvoja. Kun henkilölle (hyvinvointi)yhteiskuntaan kuulumisella tai säännöllisen palkkatyön tuomalla turvalla ei ole painoarvoa, poikkeaa maailmankatsomus merkittävästi materiaa ylistävästä ja urakeskeisyyttä korostavasta valtavirtakulttuurista. Yhteiskunta ei ole suopea vaihtoehtoisen elämäntavan valinnutta kohtaan, eikä turisti Bernerin (2015) mukaan turisti välttämättä hyväksi paikalliselle yhteisölle. Kannisto (2014, 4-5) näkee problematiikkaa nomadismien elämäntavakseen valinneen omasta näkökulmasta, heitä ympäröivien ihmisten näkökulmasta sekä koko yhteiskunnan kannalta. Nomadien elämäntapa on voimakkaasti perinteisten ajatusmallien vastainen.

Astikainen (2015, 211) on todennut, ettei maistraattiin voi tehdä muuttoilmoitusta, jossa kertoo, ettei uutta vakituista osoitetta ole. Kommunikointi virastojen kanssa ei ole helppoa ilman puhelinta tai verkkopalvelutunnuksia. Maantieteellinen liikkuvuus on hyväksyttyä, mikäli liikkumisen seuraus on [jonkin elämän osa-alueen] kehittyminen kuten pakolaisilla ja akateemisilla ihmisillä, mutta liikkumisen ollessa tarkoitusta vaille, siihen ei rohkaista ja siitä rangaistaan (Fullagar, Markwell & Wilson 2012, 129).

Pysyvyyttä ja turvallisuutta arvostavissa yhteiskunnissa nomadeja pidetään luonnonoikkuina – joko mielenkiintoisina kummajaisina tai uhkaavina kapinallisina. (Kannisto 2012, 18) Joillekin elämän suunnittelemattomuus on ahdistavaa ja stressaavaa (Rommi 2015, 133). Rommin (2015, 133) mukaan harkitut ja hiotut suunnitelmatkaan eivät kuitenkaan aina kaikesta määrätietoisuudesta huolimatta toteudu, joten miksi pitäisi osata 100-prosenttisella varmuudella sanoa mitä tekee ensi vuonna, sitä seuraavana tai vaikka viiden vuoden päästä? Nomadistisen elämäntavan suunnitelmien puute saattaa ahdistaa sivustaseuraajia enemmän kuin nomadia itseään (Rommi 2015, 133).

Osa nomadeista kokee, ettei heillä ole kotimaata. Kannisto (2014, 182) näkee valtiot pakoyhteisöinä, joihin liitytään syntymällä ja joista poistutaan kuolemalla. Hän pitää tätä mielenkiintoisena ihmisoikeuksien ristiriitana. Valtioilla on mielivaltaisen toimivalta kansalaisiinsa. Kansalaisuus ja sen tuomat velvollisuudet nimitetään heille syntymän perusteella. Tätä voidaan pitää vahvan ylivallan mittana. Kansalaiset ovat valtion omaisuutta, mutta saavat toki vaihtokaupassa myös oikeuksia velvollisuuksien ohella. Tästä tarjouksesta on kuitenkin globaalilla tasolla mahdotonta jättäytyä. Valtiottomana eläminen tarkoittaisi passittomuutta ja matkustamisen mahdottomuutta, eikä täten ole nomadille vaihtoehto. (Kannisto 2014, 182.)

2.4 Nomadit ja työelämä

Nomadismi perustuu ainakin jollain tasolla tietyn elämänfilosofian omaksumiseen, joten sitä ymmärtääksemme on palattava syiden alkulähteille ennen seurauksiin perehtymistä. On tarkasteltava työelämää sekä elämän arvoja filosofiselta kannalta.

”Työtä tekemällä työntekijä vaihtaa omaa aikaansa, kykyjään ja taitojaan rahaan. Ajatus on yhtä vanha kuin prostituutio, maailman vanhin ammatti.”
(Kannisto & Kannisto 2014, 65.)

Kannistot (2014, 66-67) pohdiskelevat työntekoa kyseenalaistaen vallitsevia käsityksiä. Työ on kaikkein kalleinta mitä elämässä voi tehdä. Se vie enemmän kuin tuo, sillä siihen kuluu valtaosa työntekijän valvellaoloajasta, ellei työtä sitten satuta tekemään intohimosta. Työnantajan työntekijän ajasta saama hyöty on isompi kuin työntekijän saama rahallinen korvaus ajallisesta menetyksestään. Yritysvoitot perustuvat tähän brutaaliin yhtälöön, sillä ne revitään aina jonkun selkänahasta – yritys menisi konkurssiin, mikäli työnantaja maksaisi työstä enemmän kuin mitä hän itse siitä saa. Antiikin Kreikassa työtä tekivät orjat, kun vapaat miehet saivat päättää mitä tekivät. Nykypäivän työläiset ovat antiikin orjia huonommassa asemassa, sillä he joutuvat maksamaan veroja yhteiskunnalle ja korkoja pankille, eivätkä he saa työnantajalta ruokaa tai majoitusta. (Kannisto & Kannisto 2014, 66-67.)

Talouden ja työelämän alati kehittyneemmäksi muuttuminen on johtanut elämänrytmin jatkuvaan nopeutumiseen ja vapaa-ajan vähenemiseen. Yhdysvaltalaisen sosiaalipsykologi Robert Levinen mukaan nykyihmisillä on arkea helpottavia laitteita, mutta entistä vähemmän vapaa-aikaa. Sähköttömän maatalon emäntä käytti 1920-luvulla vähemmän aikaa siivoamiseen kuin kaupunkilaisnaiset 1900-luvun jälkipuoliskolla kodinkoneet apunaan. (Kannisto & Kannisto 2014, 68.)

Jotta ihmiset saadaan myymään omaa aikaansa, pitää työn olla niin antoisaa että sitä tekee intohimosta. Näin ei ole kaikkien kohdalla, vaan työntekoon saattavat vetää elannon hankinta tai tyrkällä olevat tavarat, joiden omistamiseksi ollaan valmiita uhraamaan omaa aikaa. - - mitä enemmän työntekijä menettää omaa aikaansa työtä tehdessään, sitä enemmän hänen palkastaan kuluu sellaisten tavaroiden ja palvelujen hankintaan, joilla säästetään aikaa. - - - Kulutustaloudessa mikään ei riitä. Kuluttaminen murentaa itseluottamusta ja syventää eksistentiaalista angstia, sillä tavaroilla ja palveluilla paikataan usein sitä mitä itsestä ajatellaan puuttuvan. - - - Kun etsii itselleen täydennystä, turvaa ja onnea tavaroista, on riippuvainen materiasta ja muiden arvostuksesta. Sellainen ihminen ei tule toimeen omillaan. Tavara tuo myös mukanaan pelon menettämisestä. Tavarat voivat koska tahansa hävitä, rikkoutua tai ne voidaan varastaa tai takavarikoida. Siksi kuluttaminen luo ahdistusta sen sijaan, että se auttaisi voittamaan kielteiset tunteet. (Kannisto & Kannisto 2014, 65-66)

Työnteosta on tullut rajatonta, aika ja paikka eivät enää aseta sille rajoja. Vartiainen (2007, teoksessa Kinnunen & Mauno 2009, 1) puhuu mobiilista eli liikkuvasta työstä, jota voi tehdä riippumatta ajasta ja paikasta. Työterveyshuollossa pitkään työskennelleen psykologi Antti Aron mukaan kyseinen rajattomuus sysää vastuun omasta hyvinvoinnista ja palautumisesta huolehtimisesta työntekijän vastuulle – työnteolle on itse asetettava rajat organisoimalla ja priorisoimalla töitä (Kinnunen & Mauno 2009, 2). Tilastokeskuksen vuonna 2013 toteutetussa työolotutkimuksessa havaittiin 80-luvulle saakka tyypillisen, suomalaisille omaisen voimakkaan työsidonnaisuuden aaltoilleen viime vuosikymmeninä (Lehto & Sutela 2013, 21-22). Tutkimuksessa selvisi, että ansiotyön merkityksellisyys on jälleen nousussa vuonna 2008 koetun aallonpohjan jälkeen, jolloin 54 prosenttia palkansaajista piti sitä erittäin tärkeänä elämän alueena; vuonna 2013 luku on 58 prosenttia. Työn merkitykselliseksi kokemisen ja vallitsevan taloustilanteen välillä tuntuu olevan yhteys – työnsaannin ollessa haasteellista talouden epävarmoina aikoina ansiotyön merkitys korostuu. 90-luvun lamavuosien aikana ansiotyön merkitys koki kasvua ja huipentui 60 prosenttiin vuonna 1997. Koti- ja perhe-elämän merkityksellisyys on kasvanut jatkuvasti ja vapaa-ajan merkityksellisyys on lähes tuplaantunut parissakymmenessä vuodessa (Lehto & Sutela 2013, 21). Vuoden 2008 työolotutkimuksessa yllättävää oli, etteivät korkeasti koulutetut, ylempinä toimihenkilöinä työskentelevät henkilöt pidä työtä tärkeimpänä elämänalueena, vaan merkityksellisimmäksi ansiotyön kokevat peruskoulutetut, työntekijä- asemassa teollisuudessa, tuotannollisessa työssä tai palvelutyössä työskentelevät henkilöt (Lehto & Sutela 2008, 19). Vuoden 2013 tutkimuksessa ansiotyötä edelleen arvottivat korkeimmalle peruskoulututkinon suorittaneet miehet (Lehto & Sutela 2013, 22).

Työ ei välttämättä vastaa intohimoihin tai elämän pohjimmaisiiin kysymyksiin kuten pelkoihin, näkemykseen omasta itsestä tai suhtautumiseen muita kohtaan. Työstä voi pahimmillaan tulla pakko ja vapaudesta unelma. Kulutuksen kohtuullistaminen ja elämän leppois-taminen voivat nostattaa elämänlaatua. Kukapa ei haluaisi enemmän aikaa perheen pa- rissa, muuttaa elämäntapojaan terveellisemmiksi tai keskittyä itselle mielekkäiden asioi- den tekemiseen? (Kannisto & Kannisto 2014, 69)

Arvot poikkeavat sukupolvittain, vaikka akateeminen empiirinen todistusaineisto sukupolvien eroille työarvojen suhteen on parhaimmillaankin ristiriitaista (Parry & Urwin 2011, 1). Baby boomers-sukupolven eli suurten ikäluokkien ison eläkelaskun maksava pieni sukupolvi X on ollut pakotettu työskentelemään tehokkaasti. Salminen ja Heiskanen (2009, 11) raportoivat 1980- ja 90-luvuilla syntyneiden sen sijaan kyseenalaistavan protestanttisen työetiikan haastamalla työnantajat eettiseen dialogiin ja vaatimalla joustavia työaikoja.

Baby boomersien arvoissa menestyminen ja saavuttaminen, kunnianhimo sekä urauskollisuus ovat keskeisiä, kun Millennialsit ovat uskollisia vain itselleen sekä ihmissuhteilleen (Robbins & Judge 2015, 169). Muita negatiivisia vuosien 1979 ja 1994 välillä syntyneisiin Millennialseihin liitettyjä piirteitä ovat itsekeskeisyys, motivaation puute sekä kunnioituksen puute (Myers & Sadaghiani 2010). Toisaalta he työskentelevät hyvin tiimeissä, ovat motivoituneita vaikuttamaan organisaatioon, suosivat avointa ja tiheää kommunikaatiota esimiesten kanssa sekä osaavat käyttää kommunikaatioteknologioita (Myers & Sadaghiani 2010).

Pettersson (2015) puolustaa joskus myös Y-sukupolveksi kutsuttuja Millenialseja toteamalla, että työsuhteet ovat muuttuneet pätkittäisiksi ja tehneet työelämästä uudelle sukupolvelle epävarman – kun työnantaja ei ole uskollinen työntekijälle, ei työntekijäkään tunne olevansa uskollisuuden velassa turvallisuutta tarjoamattomalle työnantajalle. Kasvio & Lundell (2015, 13) huomauttavat, etteivät yhdenkään sukupolven edustajat voi sanoa omaa näkökulmaansa parhaaksi tai vaatia muita elämäänsä omien arvojensa mukaan, sillä eri ikäpolvien edustajat tarkastelevat nyky-yhteiskuntaa erilailla.

Kiertolaiselämää ilman rahaa viettänyt Astikainen haastaa Hämäläisen (2005) näkemyksen arvomaailman muodostumisesta. Hämäläisen (2005, 77) mukaan arvot istutetaan lapsuudenkodissa, jossa hyvän arvoperustan luomisella siitä muodostuu koko eliniän kestäväksi. Astikainen (2015, 12-13, 27) osoittaa väitteen vääräksi kertomalla yrittäjävanhempiensa yhteiskunnan ohella korostaneen rahan haalimisen ja omillaan pärjäämisen tärkeyttä. Astikainen päätyi kuitenkin elämään ilman rahaa lähes viiden vuoden ajaksi 2010-2014, luottaen universumin ja ihmisten apuun ruoan, suojan, vaatetuksen ja kyytien järjestymisessä. Astikaisen (2015, 170) vaatimattomasta taustasta kohtuulliseen vaurautteen nousseelle isälle raha on kunniakysymys ja pojan valinta luopua rahasta oli häpeällinen pettymys.

Rommi (2015, 134-136) kertoo monen diginomadin tekvän yhtä pitkiä työpäiviä kuin Suomessa, joskus jopa samassa tehtävässä tai ammatissa, mutta työn muuttuneen mie-

lekkäämmäksi ja elämän tyydyttävämmäksi, kun ansaitut tienestit elättävät halvemman hintatason maissa kauemmin. Elintaso on kohonnut ja elämänlaatu parantunut. Moni nomadi elää mukavasti, muttei ylenpalttisen ylellistä elämää. Rommi arvelee maailmalle jäämisen olevan taloudellisesti ainoa vaihtoehto hänelle – samalla rahalla, jolla saa yksin Itä-Helsingistä saa uima-altaallisen luksusasunnon Balilta tai Thaimaasta (Rommi 2015, 135-136).

2.5 Elämän leppoistaminen

Nomadismi on yksi keino kapinoida työelämän epästabiiliutta, työssä jaksamisen ongelmia, tulospaineita ja riistoasteen nousua vastaan. Kasvion ja Lundellin (2015, 10) mukaan työelämässä menestyneet ovat alkaneet tehdä radikaaleja ratkaisuja työpolulta poiketukseen ja elääkseen paremmin. Tätä kutsutaan downshiftaamiseksi (Kasvio & Lundell 2015, 10).

Downshiftaamisessa on kyse arvoista, jotka nomadeillekin ovat läheisiä – luopuminen saavutetusta työasemasta tärkeämmäksi koettujen asioiden vuoksi, elämän leppoistaminen ja vauhdin höllentäminen, työnteon ja kulutuksen vähentäminen, huoli omasta jaksamisesta ja työn mielekkyyteen huomionkiinnittäminen. Ilmiö on kritisoitu ja kiistelty aikakaudella, jolloin Suomessa pitäisi työn määrää talouden nostattamiseksi lisätä vähentämisen sijaan. Silti se kiinnostaa monia. Arvostelun kohteeksi ovat joutuneet nuoret, joita ei kiinnosta menestyä työelämän puolella, vaan jotka tavoittelevat hyvää elämää muilla keinoin. (Kasvio & Lundell 2015, 10-13.)

Sitä paitsi matkustettuani vuosia olen alkanut ymmärtää, että matkustamisessa elämäntapana ei taidakaan olla minulle – eikä ehkä monille muillekaan – kyse mahdollisimman monen paikan näkemisestä, vaan vapaudesta. Vapaudesta mennä ja tulla selittämättä tekemisiään tai menemisiään tai tulemisiään, vapaudesta ottaa vastuu omista tekemisistään ja myös päättää niistä itse, vapaudesta päättää millaista elämää haluaa elää. Ja siitä tunteesta, että voi tehdä ihan mitä tahansa – että kaikki on mahdollista. (Rommi 2015, 162.)

Elämästä voi tehdä onnellisempaa ja merkityksellisempää leppoistamalla elämää vähentämällä työntekoa, jolloin tulot pienenevät. Kuluja täytyy tällöin kohtuullistaa, mutta samalla vapaa-ajan määrä kasvaa. (Kannisto & Kannisto 2014, 71, 75.) Kannistot (2014, 66) ovat oivaltaneet jotain mikä sotii kulutusjuhlaa ja talouskasvun periaatteita vastaan: mitä vähemmän tavaroita ja palveluja himoitaan, sitä vähemmän tarvitaan rahaa ja sitä vähemmän tarvitsee raataa töissä. He kyseenalaistavat materian haalimiseen keskittyvän varustelukilpailun huomauttamalla, että tavaran ostaminen on paitsi epäekologista, se myös lisää ahdistusta ja muita negatiivisia tunteita, kuten menetyksen pelkoa (Kannisto & Kannisto 2014, 66).

Hektinen, kaikki voimat tekijästään puristava työkuulttuuri saa Kannistoilta (2014, 66-67) myös kritiikkiä – on parempi kärsiä stressistä ja ikuisesta kiireestä, kuin kieltäytyä myymästä aikaansa tekemällä työtä. Länsimainen suorittamisen ja tehokkuuden ihanne on brittisosialogi John Urryn mukaan saanut alkunsa benediktiiniläisluostareissa, joissa munkit laitettiin noudattamaan aikatauluja ja tehtävälistoja päivittäisten, viikoittaisten ja vuosittaisten rutiinien muodossa. Kiireen ja aikataulujen palvonta on uskonnollista perua samoin kuin joutilaisuuden synnillistäminen. Sitä vastoin vielä antiikin Kreikassa hyvän elämän tunnusmerkkejä olivat tyhjänpäiväinen rupattelu, seuranpito, yllisyys, nautinnot ja pitkät yöunet. (Kannisto & Kannisto 2014, 66-67.)

Sanotaan, että matka on tärkeämpi kuin päämäärä. Elämä on tässä ja nyt, siitä on nautittava ennen kuin on liian myöhäistä.

Elä nyt, ei vasta eläkkeellä! Lapsuudenystäväni isä oli menestyvä teollisuusyrityksen toimitusjohtaja. Hän päätti jäädä ennenaikaiselle eläkkeelle voidakseen nauttia purjehtimisesta ja muista harrastuksistaan. Hän kuoli kuukausi sen jälkeen, kun oli jäänyt virallisesti eläkkeelle. (Salonen 2010, 33)

Salosen (2010, 51) mukaan onnellisuus on joillekin sitä, että oli vapaa tekemään mitä haluaa ja että työympäristö ei sitonut liiaksi elämää. Työn mielekkyys koettiin erittäin tärkeäksi onnellisuuden kannalta. Astikainen (2015, 188) sekä Siltala (2007, 654) yhtyvät tähän ajatukseen. Astikainen avaa ”sitku-kulttuuria” selittämällä nykyihmisen lykkäävän sisältöä elämäänsä tuovien asioiden tekemistä sitten kun-tekosyillä, koska aikaa vapaa-ajan nautiskeluun ei rahan tekemisen pakolta ole (2015, 188). Siltala tuo esille lontoolaisen sijoitusasiantuntijan mietteen, jonka mielestä on hassua miten kodin entisöintiin käytetään paljon enemmän aikaa kuin vanhemmat käyttivät, mutta kotona ehditään viettää vähemmän aikaa, koska rahat kunnostamiseen pitää ansaita (2007, 654). Kodista on tullut kuin kulissi näytelmälle, josta halutaan saada pääosa, koti odottaa elämän alkamista. Hodgkinson (2007, 272-275) varoittaa kiinnelainojen kahlitsevuudesta ja näkee asunto-omistamisen vievän ihmisen ikään kuin vankilaan, jolla on prameat puitteet – velkataakka painaa vuosikymmeniä, pakottaa tekemään työtä, ja oman asunnon omistamisen sijaan aiheuttaa ahdistusta ja ansaan joutumisen tunteen. Maailmalla selviää Rommin (2015, 145) mukaan uskomattoman vähällä ja elämästä tulee huomattavasti helpompaa, kun käytössä oleva omaisuus mahtuu yhteen rinkkaan.

2.6 Nomadismin haasteet

“Nobody chooses to be homeless, but some people do choose to be *houseless*.” (Carroll 2013, 18)

Nomadistinen elämäntapa vaatii kuitenkin luopumista monesta paikoillaan asuvan itsensänselvänä pitämistä mukavuuksista kuten pysyvästä asunnosta. Kansainvälisellä tasolla verrattain vahvan suomalaisen sosiaalisen turvaverkoston ulkopuolelle hyppääminen vaatii lähes uhkarohkeutta – suomalainen nomadi joutuu luopumaan Kela-kortista pitkiä aikoja matkustaessaan. Pysyvä paluumuuttokaan ei takaa sen helppoa takaisinsaantia. (Rommi 2015, 142)

- - Vaikka liikkuvuuteen tänä päivänä rohkaistaankin, globaalit nomadit kohtaavat elämäntapansa takia monia ongelmia, sillä he kyseenalaistavat yhteiskuntien normeja ja arvoja kuten hyvinvointiyhteiskunnan ja säännöllisen palkkatyön tuoman turvan. Liikkuva elämäntapa tuo yhteiskunnille monia haasteita. Koska nomadit ylittävät valtioiden rajoja usein, he kyseenalaistavat nykyisen kansalaisuuden käsitteen ja liikkumisen vapauden. - - (Kannisto 2014.)

Nomadistisesti matkustaessa on vaikeaa olla parisuhteessa, ellei partneri ole samalla matkakumppani. Jos kumppania ei ole, ovat lyhytaikaiset suhteet, seksin ostaminen ja pidättäytyminen vaihtoehdot (Kannisto 2012, 252). Vaikka matkaseuraa olisikin, tekee nomadin yksilöllisyys toisen globaalin nomadin kanssa matkustamisesta haastavaa, ellei täysin mahdotonta (Kannisto 2014, 137).

2.7 Vastuullinen matkailu

Matkailu on paitsi yksi maailman isoimmista teollisuudenaloista (Sloan, Legrand & Chen 2013), se on myös yksi nopeimmin kasvavista toimialoista (UNESCO 2015). Matkailua ei välttämättä yhdistetä seikkoihin kuten saasteet, jätteet, kasvihuonekaasut ja ympäristörisikit. Ympäristöhaittojen ja muiden teollisuuden alojen välille syntyy helpommin assosiaatioita (Sloan ym. 2013).

Lentäminen on yksi saastuttavimpia matkustustapoja. Lentoteollisuuden on arvioitu aiheuttavan 1,5 prosenttia maapallon kasvihuonekaasupäästöistä (Ringbeck & Röska 2011, 43). Kalmarin ja Kelolan (2009, 70-74) mukaan ympäristön kannalta suositeltavaa olisi suosia suoria lentoja, sillä nousuvaihe kuluttaa polttoainetta eniten; matkustaa täydellä lennolla turistiluokassa, koska puolityhjä lento sekä bisnesluokan verrattain pienempi matkustajakapasiteetti tekevät päästölukuista isommat henkeä kohti; sekä lentää kohteeseen, jossa aikoo pysyä pidemmän aikaa. Tällä tarkoitetaan oheisen ympäristön kannalta ihanneellisen ohjenuoran noudattamista: välttää usein matkustamista lyhyille matkoille, suosi harvakseltaan matkustamista pidemmäksi ajaksi kerrallaan. Euroopan unionin alueella lomalennot ovat ekotehokkaampia kuin reittilennot, joita tilastojen mukaan lennetään liki puolityhjinä. (Kalmari & Kelola 2009, 19, 70-74) Väli-laskulliset lennot ovat usein edullisimpia, mutta Kalmari ja Kelola (2009, 74) kertovat vastuullisen matkailijan suosivan suoria

lentoja. Nomadit saattavat viipyä kohteissa perusturistia pidempiä ajanjaksoja (Clare Speed 2008, 68), joka tasaa matkustamisesta aiheutuvien ympäristöpäästöjen määrää (Kalmari & Kelola 2009, 19, 74).

Matkailuun liittyy ekologisten haittojen lisäksi epäedullisia sosiaalisia seikkoja kuten kulttuuriperinnön menetys sekä sosiaalinen epäjärjestys (UNESCO 2015). Matkailun negatiivisia puolia on esimerkiksi paikallisten arvojen ja identiteetin muutos tai katoaminen, eriarvoisuudesta johtuvat kulttuurien yhteentörmäykset, yhteiskunnallista stressiä aiheuttavat fyysiset vaikutukset kuten paikallisten käyttämien resurssien myyminen turistien käyttöön, sekä muut eettiset ongelmat kuten lapsityövoima ja seksiturismi (United Nations Environment Programme 2015).

Reppureissaajat ovat usein vuorovaikutuksessa paikallisväestön kanssa, mikä on Weaverin (2006, 47) sekä Richardsin ja Williamsin (2004, 26) sosiokulttuurisesti eettistä matkailijakäyttäytymistä. Toisaalta Weaver (2006, 47-48) syyttää heitä ironisuudesta – vahvasti individualisteina itseään pitävät reissulaiset ovat yleensä ennalta-arvattavia tunnistettavissa olevasta habituksesta aina kokoontumispaikkoihin ja ruokailutottumuksiin. Reppureissaajat pysyttelevät erossa muun tyyppisistä turisteista korostaen samalla antituristi-identiteettiä (Weaver 2006, 47-48). Speed (2008, 68, 73) toteavat kuitenkin paikallisten kanssa kontaktissa olemisen olevan sekä positiivista että negatiivista, ja paikallisten kanssa juttelemiseen käytetyn ajan olevan pienempi kuin toisten reppureissaajien kanssa keskustelemiseen käytetyn aikamäärän. Vain viidennes reppureissaajista edustaa sosiaalisesti vastuullisten matkailijoiden ryhmää, jotka käyttävät yli 60 prosenttia ajastaan kanssakäymiseen paikallisten kanssa. (Speed 2008, 74)

Vastuullinen matkailija suosii paikallisesti tuotettuja tuotteita ja palveluja, jotta tulee työllistäneeksi paikallisia asukkaita ja täten tukeneeksi paikallisyhteisön hyvinvointia (Kalmari & Kelola 2009, 125). Speed (2008, 77) osoittaa, että valtaosa (35,7 prosenttia) hänen tutkimistaan reppureissaajista kuuluu ryhmään, joka tarkistaa useimmiten ostamansa hyödykkeen olevan paikallisesti tuotettu. Reppureissaajien taloudellinen käyttäytyminen on ristiriitaista. Toisaalta he viettävät kohteessa tavallisia turisteja pidempiä aikoja ja täten käyttävät kohteessa enemmän rahaa (Speed 2008, 68) ja suosivat pieniä paikallisomistuksissa olevia majoitusmuotoja (Weaver 2006, 47), mikä edesauttaa paikallisväestöä tulojen jäädessä kohteeseen. Speedin (2008, 66) mukaan reppureissaajia kritisoidaan kuitenkin pakkomielteenomaisesta budjetoinnista ja halvan hinnan jahtaamisesta. Heitä syytetään myös keskittymisestä keskinäiseen kilpailuun edullisimpien matkustusmuotojen suhteen kulttuurien näkemisen ja kokemisen sijaan. (Speed 2008, 66; Becker 2015)

Vapaaehtoistyömatkailun kääntöpuolista Weaver (2006, 26) toteaa, että matkustamisen mahdollisuus toimii päätekijänä ja houkuttimena vapaaehtoiseksi ryhtymisessä. Hakijat, joilla perimmäinen motiivi vapaaehtoiseksi ryhtymisessä on seikkailun himo sekä CV:n kartuttaminen eli egon tyydyttäminen, eivät ole mukana puhtaasta auttamisenhalusta. Nousiainen (2011, 59) löysi tutkimuksessaan samansuuntaisia tuloksia; suurimmat neljä syytä vapaaehtoiseksi lähtemisessä olivat uuden sisällön tai näkökulman hakeminen elämään, halu kokeilla tavallisesta elämästä poikkeavaa, projektin tärkeäksi kokeminen, sekä halu kehittyä ihmisenä itsenäistymisen ja itseensä tutustumisen kautta. Huomattavaa on, että kyseisistä neljästä suosituimmasta nimetystä syystä lähteä vapaaehtoiseksi vain yksi oli epäitsekäs.

Weaverin (2006, 26) mukaan pitkäaikainen luonnon tai heikommassa asemassa olevien auttaminen ei oikeasti kiinnosta itsekkäistä syistä vapaaehtoiseksi lähteneitä. Auttamisen todelliset motiivit eivät tällöin juuri poikkea vähemmän pidetyistä turismin muodoista. Huonosti tehtävänsä koulutetut ja nopeasti vaihtuvat vapaaehtoiset voivat aiheuttaa enemmän hyötyä kuin haittaa. Astikaisen (2015, 181-183) näkemykset ovat ristiriidassa Weaverin kanssa. Astikainen kannustaa lähtemään vapaaehtoistöihin esimerkiksi vuorottelupa-
paan avulla tai kertomaan työnantajalle suoraan toiveista pitää pieni breikki. Väli- ja Etelä-Amerikassa tosin on vapaaehtoistyövoimaan nojaavia työpaikkoja, joille täytyy maksaa päästäkseen tekemään heille ilmaistyötä, mutta myös vapaaehtoisen panosta arvostavia, työvaihtoa harjoittavia paikkoja on (Astikainen 2015, 185). Astikainen kannattaa myös vaihdantatalouteen ryhtymistä ja lupaa, että kun luopuu työskentelystä rahaa vastaan, lakkaa työ tuntumasta työltä (Astikainen 2015, 185).

Reppureissaamiseen, jota osa nomadeista suosii, voidaan tulkita liittyvän sekä eettisiä että epäeettisiä puolia (taulukko 1).

Taulukko 1. Ristiriidat reppureissaajien ja nomadien matkailukäyttäytymisen eettisyydessä

Eettinen	Epäeettinen
Tuki paikallisia toimijoita kohtaan	Tinkiminen, halvimman hinnan metsästäminen
Kontaktin otto kanta-asukkaisiin	Kanssakäyminen ei aina positiivista
Ympärivuotista lämmitystä vaativan pohjoisilla alueilla asumisen välttely	Ilmastointia vaativilla eteläisillä alueilla asuminen
Harvoin lentäminen, kohteessa pitkään pysyminen	Halpojen lentojen suosiminen
Materian välttely	Halvimman tuotteen ostaminen

2.8 Lähtemisen sietämätön keveys

Rommi esittelee ajatuksen, jonka mukaan lähteminen on kuin huumetta, jonka tuottamaan tunteeseen voi jäädä koukkuun. Matkustaminen kaikkine haasteineen on Rommille helppo ratkaisu – paikoillaan pysyminen on vaikeampaa. On helpompaa vaihtaa maisemaa, kun kyllästyy entiseen. (Rommi 2015, 152) Ihmissuhteet vaativat mukautumista ja myötäilyä (Kannisto 2012, 44). Kanniston (2012, 44) mukaan lähtö on konflikti, joka asettaa vallitsevan käsityksen hyvästä elämästä kyseenalaiseksi, ja joka saattaa rikkoa ihmissuhteita. Paikallaan eläessään ihmiset ovat yhteisöjensä vankeja, joilla on velvollisuuksia, tunnesiteitä, syyllisyyttä ja pelkoja (Kannisto 2012, 44). Ihmisten vaihtuessa ympärillä jatkuvasti ei tarvitse kantaa huolta ihmissuhteista tai niiden tuomista paineista.

Salonen (2010) keskittyy jatkuvan matkustelun sijaan ulkomaille töiden perässä muuttamiseen. Salonen kehoittaa lähtemään ulkomaille täysin varauksettomasti ja hyväksymään paikallisen kulttuurin. Moni lähtevä ei suo ajatusta lähdön lopullisuudelle. Monet pitävät lähtöä tilapäisenä ja suhtautuvat elämään ulkomailla tilapäisratkaisuna, mutta etenkin perheelliselle lähdöllä voi olla elinikäisiä seurauksia. Lapset kasvavat toiseen kulttuuriin, eivätkä tunnusta vanhempien kotimaata omakseen. Moni on myös jälkiviisaana toivonut, ettei olisi asettanutkaan paluumuuttoa tavoitteeksi asioiden kokematta jäämisen vuoksi. (Salonen 2010, 88-89)

”Maailmanvaltaus sinkkuna on helpompaa kuin perheellisenä, kuten zimbabwelainen Ebbah totesi. - - - Sinkkuna ei tarvitse välittää muusta kun siitä, että pysyy ruuissa ja on katto päällä.” (Salonen 2010, 211)

Lapset eivät ole tyypillisin nomadi-segmentti, mutta Astikaisen (2015, 171-173) mukaan rahaton irtolaiselämä on mahdollista myös jälkikasvun kanssa. Lapset voivat syödä sa-

maa dykkattua ruokaa kuin vanhemmatkin, eikä rakkauden ja rajojen asettaminen kysy rahaa. Suomen säännellyssä kieltoilmapiirissä irtolaisvanhemmat saattaisivat kuitenkin joutua selittelemään elämäntapavalintaa lastensuojeluviranomaisille.

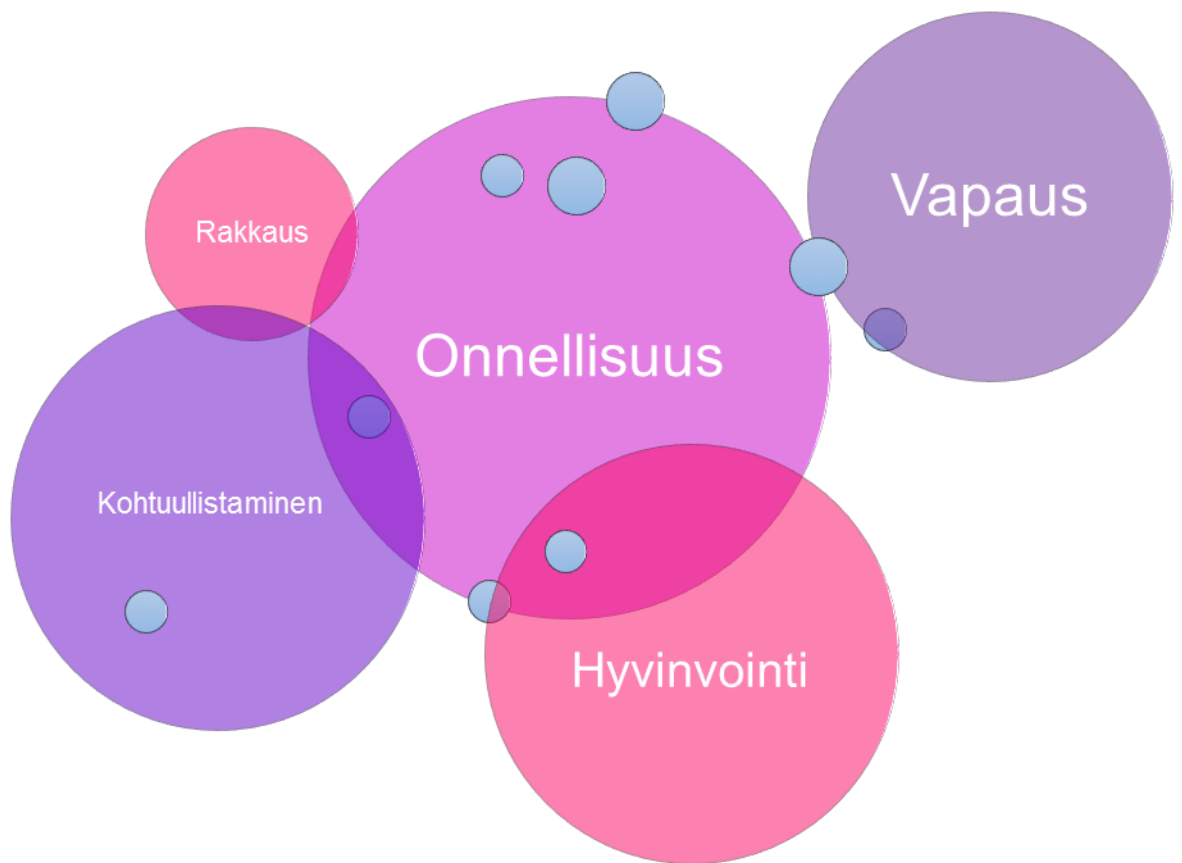
Salosella (2010, 89-90) on kokemusta perheen kanssa ulkomaankomennukselle muuttamisesta. Hänen mukaansa ulkomailla kasvaneet lapset eivät välttämättä palaa vanhempien kotimaahan, vaikka vanhemmat palaisivatkin. Paikallinen yhteiskunta kasvattaa lapsista kansalaisiaan kaikkine nyansseineen. Kulttuuri ja kulttuuriperinne ovat kokemusperäisiä, eikä sen siirtäminen eteenpäin omille lapsille ole mahdollista.

2.9 Nomadien arvot

Lähdeaineiston perusteella voidaan tehdä johtopäätöksenä yleistäviä rajoja nomadeille yhteisestä arvomaailmasta.

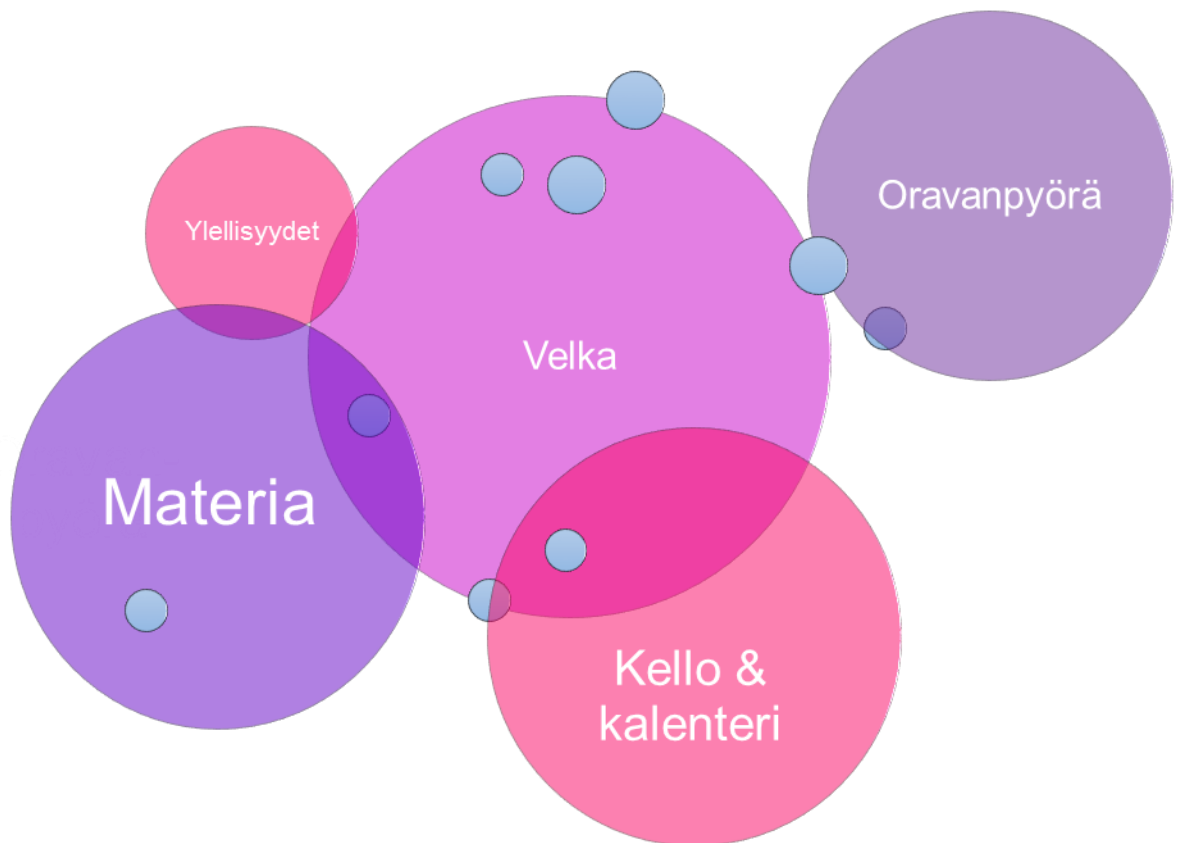
Lähdeaineiston perusteella voidaan tehdä johtopäätös, että yhteistä nomadien arvomaailmassa on onnellisuuden, vapauden, rakkauden, kohtuullistamisen sekä hyvinvoinnin korostaminen (kuvio 1).

Kuluja kohtuullistamalla työaikaa voidaan vähentää vapaa-aikaa lisäten, kun töitä ei tarvitse tehdä entistä määrää (Kannisto & Kannisto 2014, 71, 75). Hidastaminen on avain vapauteen, hyvinvointiin, terveyteen, elämän mielekkyyteen, onnellisuuteen ja rakkauteen – se voi säästää sydänkohtaukselta 50-vuotiaana (Kannisto 2014, 79).

Kuvio 1. Nomadeille tärkeät arvot

Lähdeaineiston perusteella voidaan tehdä johtopäätös, että nomadit välttelevät velan ottamista, materian keräämistä ja oravanpyörään juuttumista (kuvio 2). Velan ottaminen vie vapauden ja sitoo työntekoon vuosikymmeniksi. Nomadi arvostaa valinnanvapautta elämässään ja täten välttää lainojen ottamista. (Kannisto, P. 2014, 3; Hodgkinson 2007, 135, 272, Siltala 2007, 141.) Materia hankaloittaa kätevästi paikasta toiseen siirtymistä (Rommi 2015, 145) sekä menettää arvonsa ostohetkellä (Kannisto & Kannisto 2014, 65-66). Hodgkinson 2007, 103) kehottaa luopumaan kultaisesta kahleesta, rannekellosta, jota hän pitää orjuuden symbolina. Kannistot (2014, 75) ovat samaa mieltä – kyky voida jättää kalenteri tyhjäksi on tärkeä vapauden merkki, ja osoittaa, ettei ole ajan, tapojen tai velvollisuuksien orja, vaan kykenevä päättämään itse omasta ajankäytöstä. Kannistot kehoittavat luopumaan ylellisyyksistä kuten televisio, asunto, lehtien tilaamisesta, yksityisautoilusta ja huvin vuoksi ostosten tekemisestä (2014, 84-86).

Kuvio 2. Nomadien välttelemät asiat ja arvot

3 Tutkimuksen kulku

Tämä luku esittelee tutkimusprosessin kokonaisuudessaan, ja vertailee olemassaolevia tutkimusmenetelmiä, perustelee valitun tutkimusmenetelmän ja kertoo aineiston hankinnasta, analysoinnista sekä käytetystä tiedonkeruumenetelmästä. Lopuksi arvioidaan tutkimuksen luotettavuutta ja pätevyyttä.

Tutkimuksen tavoitteena on tarkastella nomadismia ilmiönä sekä nomadien elämää eri näkökulmista. Nomadiutta pohditaan matkailun ja elämäntavan näkökulmasta – kumpaa se edustaa? Nomadien matkustusmotiivit sekä irtolaiselämän vaikutukset selvitetään.

Tutkimusta varten haastateltiin kuutta nomadia. Kolme heistä on julkaissut kirjallisuutta aiheesta, jonka ansiosta he ansaitsivat tutkimuksessa asiantuntija-aseman. Yksi haastatelluista on lisäksi tehnyt akateemisen väitöskirjan nomadiuteen liittyen. Kannisto (2014, 2) pitää globaalin nomadin tunnusmerkkinä vähintään kolmen vuoden yhtäjaksoisesti matkustamista, mutta tässä tutkimuksessa rajausta ei tehty haastateltavien vaikeahkon löytymisen vuoksi. Kannisto (2012, 317) tunnustaa nomadin tunnistamisen olevan vaikeaa, sillä on mahdotonta ennustaa ihmisten liikkumista tulevaisuuteen, ja koska kaikki tarkka suunniteltu, määritelty ja pysyvä on nomadifilosofian vastaista. Edellä mainitusta syystä muuta rajausta haastateltavien suhteen ei tehty kuin että he elävät matkustaen pitkiä aikoja palaamatta passimaahansa, asettumatta aloilleen pitkiksi ajoiksi.

Tutkimuksen tavoitteena oli tarkastella nomadien elämää eri näkökulmista. Nomadiutta pohditaan matkailun ja elämäntavan näkökulmista. Nomadi-käsite päivitetään ajan tasalle. Ajatuksia herätellään vaihtoehtoisesta elämäntavasta ja siitä, mikä elämässä oli haastateltaville tärkeää.

Tutkimus valmistui elo-joulukuussa 2015. Aihe valittiin elokuussa 2015. Lähdeaineistoon ja teoriaan tutustuttiin syys-marraskuussa 2015. Aineistonkeruu ja tulosten analysointi tehtiin marraskuussa 2015. Opinnäytetyö viimeisteltiin joulukuussa 2015.

3.1 Tutkimusmenetelmät

Metsämuurosen (2006, 81-83) mukaan on aivan yhtä vaikeaa saada aikaiseksi hyvä laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus kuin hyvä määrällinen eli kvantitatiivinen tutkimus, kun taas huono kvalitatiivinen tutkimus on helpompi tehdä kuin huono kvantitatiivinen tutkimus. Tämä johtuu määrällisen tutkimuksen metodiikkaa varten kehitetyistä keinoista hallita virhepäätelmiä. Laadulliselta tutkimukselta täysin omat metodit sen sijaan puuttuvat. (Metsämuuronen 2006, 81-83.)

Relevantti tutkimusmenetelmä valitaan tutkimusongelman mukaan. Ei voida olettaa, että kvantitatiivisesta ja kvalitatiivisesta tutkimuksesta jompikumpi olisi toista parempi (Silverman 2005, 10). Hirsjärvi, Remes & Sajavaara (2009, 135-137) kuitenkin varoittavat karkeasta vastakkainasettelusta tutkimustapojen välillä, sillä ne ovat toisiaan täydentäviä lähestymistapoja, joita ei tulisi pitää toistensa vastakohtina. Chen ym. (2014, 357) vahvistavat tämän – etenkin matkamotivaatiotutkimuksissa kumpikaan tutkimustapa ei täysin poissulje erehtymisen mahdollisuutta, vaan ne täydentävät toisiaan.

Kvalitatiivinen tutkimusote soveltuu erityisen hyvin, kun halutaan tutkia luonnollisia tilanteita tai tapausten syy-seuraussuhteita, joita ei voida tarkastella koemetodein eikä kontrolloiduissa olosuhteissa, tai tutkimukseen, jonka päämääränä on kerätä tietoa yksityiskohtaista tietoa yleisluontoisen tiedon sijaan (Metsämuuronen 2006, 88). Kvantitatiivinen tutkimusote mahdollistaa aineistonkeruun ja analysoinnin isolta joukolta. Määrällisessä tutkimuksessa oleellisia asioita ovat johtopäätökset aiemmista tutkimuksista ja teorioista, hypoteesien esittäminen sekä numeerinen mittaaminen (Hirsjärvi ym. 2009, 140).

Kvalitatiivista tutkimusta on suomalaisessa yhteiskunta- ja kasvatustieteellisessä keskustelussa kutsuttu myös pehmeäksi menetelmäksi. Tämä on altistanut kvalitatiivisen tutkimuksen riskille, että sitä pidetään vähemmän tieteellisenä kuin tilastollisia menetelmiä eli kvantitatiivista tutkimusta. Toisaalta Eskola ja Suoranta (2000, 13) kertovat laadullisen tutkimuksen voivan tulla pidetyksi määrällistä tutkimusta laadukkaampana. (Eskola & Suoranta 2000, 13.)

Tässä tutkimuksessa metodina käytetään kvalitatiivista eli laadullista tutkimusotetta, koska tutkimusongelma perustuu ilmiön ymmärtämiseen ja sen tarkoitus on olla selittävä. Kvalitatiiviselle tutkimusmenetelmälle ominaista on tavoite ymmärtää tutkimuskohdetta (Hirsjärvi ym. 2009, 181). Vastauksista halutaan todeta yksityiskohtaisia tietoja, eikä esimerkiksi tehdä tilastoja. Tulosten luotettavuuden edesauttamiseksi haastateltavat oli todennettava tutkimukseen sopiviksi eli nomadistista elämäntapaa harjoittaviksi, jolloin otanta oli rajattava alusta asti. Lisäksi nomadeista ei löydy aiempia tutkimuksia, jolloin hypoteesien esittäminen olisi ollut vaikeaa.

Tutkimus on sosiologiaan pohjaava kvalitatiivinen tutkimus, jolla on fenomenologisia piirteitä. Fenomenologia on ilmiöistä ja niiden tulkitsemisesta kiinnostunut filosofian haara (Metsämuuronen 2006, 92). Tutkimuksen keskittyessä ilmiöön ja ihmisiin kyseessä on syytä lähestyä tutkimusongelmaa sosiologisesta näkökulmasta. Sosiologia on yleinen yhteiskuntatiede, joka tutkii ihmisiä, ihmisryhmiä sekä yhteiskunnallisia ilmiöitä (Kuusela

2005, 21-22) tai mitä yhteiskunnasta ja sosiaalisista ilmiöistä tiedetään (Alasuutari 2001, 162), sekä kaikkea inhimilliseen vuorovaikutukseen kuuluvaa sosiaalista toimintaa. Sosiologit tutkivat muun muassa työelämää, työttömyyttä, nuorisoa, rikollisuutta ja koulutusta. (Saaristo & Jokinen 2005, 25.)

3.2 Aineiston hankinta

Tutkimussuunnitelma saattaa muuttua tai tutkimusongelma kaivata uudelleenasettelua aineistonkeruun yhteydessä (Eskola & Suoranta 2000, 16). Tässä tutkimuksessa tutkimussuunnitelma eli tutkimusprosessin mukana. Prosessin alussa muoto oli samanlainen kuin lopputuloksessa, välillä tutkimuksen näkökulma oli nykynomadit matkailijoina. Se tuntui kuitenkin liian yksinkertaiselta näkökulmalta, eikä se olisi tuntunut kattavan kaikkia huomioimisen arvoisia näkökulmia, joten tutkimuksen tutkimusongelmassa päätettiin kysyä enemminkin ”miksi?” kuin ”miten?”.

Vealin (2011, 180, 186-187) mukaan Vealin (2011, 180, 186-187) mukaan tiedonkeruuprosessi on nelivaiheinen: valmistelu, tiedonkeruu, tiedon analysointi ja saatujen tietojen kommunikoiminen. Valmisteluvaiheeseen kuuluu muun muassa lähestymistapojen kartointus, tutkimusetiikkaan tutustuminen, eri metodeihin perehtyminen ja kirjallisuuden tutkimus. Tiedonkeruuvaiheessa tutustutaan ensin toissijaiseen tietoon eli jo olemassa olevaan aineistoon – ensisijaisella tiedolla tarkoitetaan parhaillaan tehtävän tutkimuksen aikana saatua informaatiota; havainnoidaan, ja tehdään kyselyt, haastattelut tai kokeet. Tietoa analysoidessa ensisijaisia tietoja verrataan toissijaisiin, ja tehdään saaduista tiedoista tilastoja. Viimeisessä vaiheessa esitetään tutkimusraportti. (Veal 2011, 180, 186-187.)

Toissijaisen tiedon edut ovat sen välittömästi saatavissa olevuus, sen hankkimiseen ei liity kuluja eli vältetään uuden tiedon keräämisen kustannukset, aiempi tutkija on saanut tiedot kokeilun ja erehdyksen avulla, eikä samaan tarvitse ryhtyä itse, aiempi tutkimus saattaa olla omaa tutkimusta isommassa mittakaavassa toteutettu. Toissijaisen tiedon käyttämisen heikkous on sen suunnittelu – se on voitu suunnitella jotain toista tarkoitusta varten, eikä välttämättä ole nykyiselle projektille ihanteellinen. Uudelleenanalysointia on vaikea tehdä jo olemassa olevalle aineistolle, ellei pääse käsiksi raakaan materiaaliin tutkimuksessa saaduista tiedoista. (Veal 2011, 186-187.)

Teemahaastattelua käytetään eniten laadullisen tutkimuksen tiedonkeruumenetelmistä (Kananen 2010, 53). Se on puolistrukturoitu haastattelu, jolle on tyypillistä osittain päätetyt näkökohdat. Lomakehaastattelu valmiine kysymyksineen ja vastausvaihtoehtoineen on strukturoitujen haastattelujen ääripäässä, kun keskustelun lailla vapaana virtaava struktu-

roimaton haastattelu – esimerkiksi avoin haastattelu – on toisessa ääripäässä (Ruusuvuori & Tiittula 2009, 11-12). Teemahaastattelu on suosittu tiedonkeruumetodi yhteiskuntatieteellisessä tutkimuksessa, mutta vie paljon aikaa sekä edellyttää useita haastattelukertoja (Hirsjärvi ym. 2009, 209). Se ei ollut ominaisuuksiltaan ideaali haastattelumuoto tiukahkossa aikataulussa toteutetulle tutkimukselle.

Haastattelulla on metodina mahdollista saada esiin vastausten taustalla olevia motiiveja. Haastattelu on hyödyllinen ja monta etua omaava tiedonkeruumuoto, kun halutaan korostaa ihmisen asemaa tutkimustilanteessa subjektina, sijoittaa haastateltavan puhe laajempaan kontekstiin, tutkia vähän kartoitettua, tuntematonta aluetta, tai kun halutaan tutkia arkoja tai vaikeita aiheita. (Hirsjärvi & Hurme 2004, 34-35.)

Haastattelu on tuotettava eettisin periaattein. Haastateltavaan on rakennettava luottamusuhde. Tutkijan on kerrottava rehellisesti tutkimuksen tarkoituksesta ja informoitava haastateltavaa riittävästi tutkimushaastattelun luonteesta. Tutkimuksessa yksityishenkilönä esiintyvä henkilö ei saa olla tunnistettavissa. Ammatin edustajaa haastatellessa haastateltava ei välttämättä halua esiintyä nimellään. Anonymiteetin varjelemisen vuoksi haastateltavien nimet ynnä muut tunnistetiedot muutetaan. Toisaalta asiantuntijahaastateltava saattaa haluta identiteettinsä tulevan ilmi tutkimuksessa. (Ruusuvuori & Tiittula 2009, 17.) Tässä tutkimuksessa asiantuntijahaastateltavat ovat suostuneet esiintymään omalla nimellään.

Tutkimuksessa päädyttiin tekemään teemahaastattelu sähköpostitse, sillä haastateltavat olivat tutkimuksentekohetkellä Australiassa, Etelä-Afrikassa, Nicaraguassa, Saksassa ja Taiwanissa. Aikaerojen vaikeuttaman aikataulujen yhteensovittamisen sekä heikkojen nettiyhteyksien vuoksi Skype-haastattelusta luovuttiin. Lisäksi haastattelua pyydettyä haastateltavat toivoivat saavansa kysymykset etukäteen voidakseen tutustua niihin ja miettiä vastauksiaan. Tutkimuksessa oli tarkoitus haastatella kuutta nomadia, joista kuudes antoi odottaa vastauksiaan viikkoja. Lopulta hän ei kyennyt palauttamaan vastauksia ajoissa, jolloin oli etsittävä uusi haastateltava. Hän löytyi toisen haastateltavan tuttavapiiristä. Poisjäänyt haastateltava olisi ollut 60-vuotias nainen, joka on elänyt nomadistista elämää pari vuosikymmentä. Hänen poisjäämisensä madaltaa nomadien keski-ikää samoin kuin matkalla olemisen pituuden keskiarvoa.

Kirjallisen teemahaastattelun käytön hyvä puoli oli helppous molempien osapuolten kannalta. Huono puoli oli etäisyys haastateltavaan – sosiaalisen vuorovaikutustilanteen puuttuminen esti mahdollisuuden tulkita kasvojen ilmeitä tai äänensävyjä. Informaation saannin yhtenä edellytyksenä on haastateltavan ja haastattelijan välillä vallitseva luottamus,

jolla tarkoitetaan esimerkiksi tilanteita, joissa haastattelija suojelee haastateltavan henkilöllisyyttä. Luottamuksen rakentaminen ilman kasvokkain kohtaamista voi joissain tapauksissa olla haasteellista (Ruusuvaara & Tiittula 2009, 41). Tässä tutkimuksessa nomadien luottamus pystyttiin voittamaan sekä heidän anonymiteettinsä säilyttämään.

Flickin (2009, 168) mukaan asiantuntijoiden tunnistaminen haastattelutarkoitusta varten voi olla vaikeaa ja haastattelun saaminen voi koitua haasteelliseksi. Luottamukseen ei nou-
sevat esiin etenkin arkaluontoisen tiedon tullessa esiin (Flick 2009, 168). Tutkimusta var-
ten pyydettiin haastattelua kansainvälistä EURA-NET –tutkimusta ihmisten ylijärjestyksen liik-
kuvuuden uusista muodoista (*Transnational Migration in Transition: Transformative Cha-
racteristics of Temporary Mobility of People*) tekemästä Tampereen yliopiston kasvatustie-
teiden yksiköstä (liite 5), mutta kun sitä ei saatu, etsittiin muita asiantuntijoita.

Tutkimusta varten haastateltiin kuutta nomadia (taulukko 2) – kolmea yksityishenkilöä
(haastateltavat 1, 2 ja 3) sekä kolmea asiantuntijanomadia (haastateltavat 4, 5 ja 6). Asi-
antuntija-aseman haastateltavat 4-6 ovat hankkineet monivuotisella katkeamattomalla
matkustamisella, sekä julkaisemalla kirjoja irtolaiselämäntavasta. Lisäksi haastateltava 4
on julkaissut väitöskirjan *Global Nomads: Challenges of mobility in the sedentary world*
hollantilaisen Tilburgin yliopiston yhteiskunnallisen tiedekunnan alaisuudessa.

Taulukko 2. Haastateltavien taustatiedot

Haastateltavat	Ikä	Sukupuoli	Syntymäpaikkakunta	Kuka
Haastateltava 1	28	Mies	Helsinki	Nomadi 1
Haastateltava 2	32	Nainen	Järvenpää	Nomadi 2
Haastateltava 3	26	Mies	Washington D.C., USA	Nomadi 3
Haastateltava 4	45	Nainen	Virrat	Päivi Kannisto
Haastateltava 5	45	Mies	Helsinki	Santeri Kannisto
Haastateltava 6	42	Nainen	Karhula	Satu Rommi

Yksityishenkilöinä haastatelluille nomadeille haastattelukysymyksiä oli muutama vähem-
män (liite 1) kuin asiantuntijanomadeille (liite 2). Asiantuntijoille esitetyt lisäkysymykset
koskivat heidän julkaisemiaan kirjoja. Haastateltavalle 4 esitettiin asiantuntijanomadien
lisäkysymysten lisäksi neljä lisäkysymystä koskien hänen väitöskirjaa varten tekemäänsä
tutkimusta.

Miten määritellä, kuka on globaali nomadi? - - Työtä aloittaessani etsin nomadeja,
joille liikkuminen oli pysyvä elämäntapa, mutta oivalsin pian tehtävän mahdottomuu-
den. Kaikki tarkkaan suunniteltu, määritelty ja pysyvä on nomadifilosofian vastaista.
Elämäntapaan sisältyy ajatus jatkuvasta henkisestä ja fyysisestä liikkeestä ja muu-
toksesta. (Kannisto 2012, 317)

Haastateltavista kaksi löytyi tuttavapiiristä, yksi tuttavan kautta ja kolme heidän kirjallisuuteensa perehtymällä. Haastateltavia haettiin myös Facebookin NOMADS – A life of cheap/free travel –yhteisöissä kaksi kertaa. Ilmoitukset (liite 3) eivät poikineet haastatteluja, sillä ne poistettiin pian yhteisön sääntöjen vastaisina.

Haastateltava 1 on 28-vuotias Helsingissä syntynyt matkailualan ammattilainen, jolla on taustana matkaoppaan töitä. Hän on ollut matkalla 14 kuukautta ja vierailut sinä aikana Thaimaassa, Tongalla, Uudessa-Seelannissa, Australiassa, Yhdysvalloissa, El Salvadorissa, Hondurasissa ja Nicaraguassa. Seuraavaksi hän suuntaa Costa Ricaan ja Yhdysvaltoihin. Hänen oleskelunsa ovat kestäneet yhdestä viikosta kymmeneen kuukauteen. Hän on tehnyt matkan aikana töitä matkamuiستomyymälässä, matkamyyjänä, sekä hostelin ja hotellin vastaanottovirkailijana. Hänellä ei ole pysyvää kotia missään.

Haastateltava 2 on 32-vuotias Järvenpäässä syntynyt kauppatieteiden maisteri, joka ennen lähtöä työskenteli mediatoimistossa Account Managerina ja suunnittelijana digimarkkinointia tehden. Hän on ollut matkalla kolme kuukautta ja vierailut sinä aikana Indonesiassa, Yhdysvalloissa, Nicaraguassa ja Australiassa. Seuraavaksi hän suuntaa Indonesiaan, sen jälkeen hän käy Suomessa ”pysähtymässä”, josta jatkaa Yhdysvaltoihin ja Meksikoon. Hänen oleskelunsa ovat kestäneet viikkoja. Hän on matkan aikana opiskellut joogaopettajaksi Indonesiassa Balin saarella, ja ennen lähtöä sai järjesteltyä työnsä Suomessa niin, että voi tehdä töitä etänä. Hänellä ei ole pysyvää kotia missään.

Haastateltava 3 on 26-vuotias Washington D.C.:ssä Yhdysvalloissa syntynyt Suomen ja Yhdysvaltain kaksoiskansalainen, jonka lähimpään työhistoriaan kuuluu terveysprojektin konsultointi Malesiassa Malesian hallituksen alaisuudessa. Tällä hetkellä hän on tutkimuskoordinaattorina Oxfordin yliopiston tutkimuksessa Etelä-Afrikassa. Tämän hetkiselä matkalla hän lähti kuukausi sitten marraskuun alussa vietettyään Suomessa nelisen kuukautta nykyisen ja edellisen matkan välillä. Edellisellä matkalla hän oli yhdeksän kuukautta vierailen Costa Ricassa, Nicaraguassa, Malesiassa, Thaimaassa, Bruneissa, Sri Lankalla sekä Indonesiassa. Hän ei tiedä minne suuntaa Etelä-Afrikan jälkeen – se tulee tapahtumaan parhaimman työtarjouksen perässä. Viimeiseen kolmeen vuoteen hänellä ei ole ollut pysyvää asuntoa.

Haastateltava 4 on 45-vuotias Virroilta kotoisin oleva kauppatieteiden maisteri, jolla taustana ura liikkeenjohdon konsulttina. Uutta uraa hän on luonut kirjailijana. Hän on ollut matkalla 11 vuotta kumppaninsa, haastateltavan 5, kanssa vierailen noin 80 maassa. Seuraavaksi hän suuntaa Sri Lankaan. Hänen oleskelunsa ovat kestäneet päivästä yhdek-

sään kuukauteen. Matkan aikana hän on elättänyt itseään tekemällä työvaihtoa: lemmikkien vahtimista saaden vastineeksi ilmaisen majoituksen sekä verkkosivuja hotelleille ja hostelleille, saaden vastineeksi ilmaisen majoituksen ja ruoan. Hänellä ei ole kiinteää kotia, internet-yhteyttä tai kännykkää.

Haastateltava 5 on 45-vuotias Helsingistä kotoisin oleva entinen IT-alan yrittäjä, nykyinen kirjailija. Hän lähti matkalle vuonna 2004 kumppaninsa, haastateltavan 4, kanssa. He ovat vierailleet noin 80 maassa. Seuraavaksi he suuntaavat Sri Lankaan. Heidän oleskelunsa ovat kestäneet päivästä yhdeksään kuukauteen. Matkan aikana hän on elättänyt itseään tekemällä työvaihtoa: lemmikkien vahtimista saaden vastineeksi ilmaisen majoituksen sekä verkkosivuja hotelleille ja hostelleille, saaden vastineeksi ilmaisen majoituksen ja ruoan. Hänellä ei ole kiinteää kotia, internet-yhteyttä tai kännykkää.

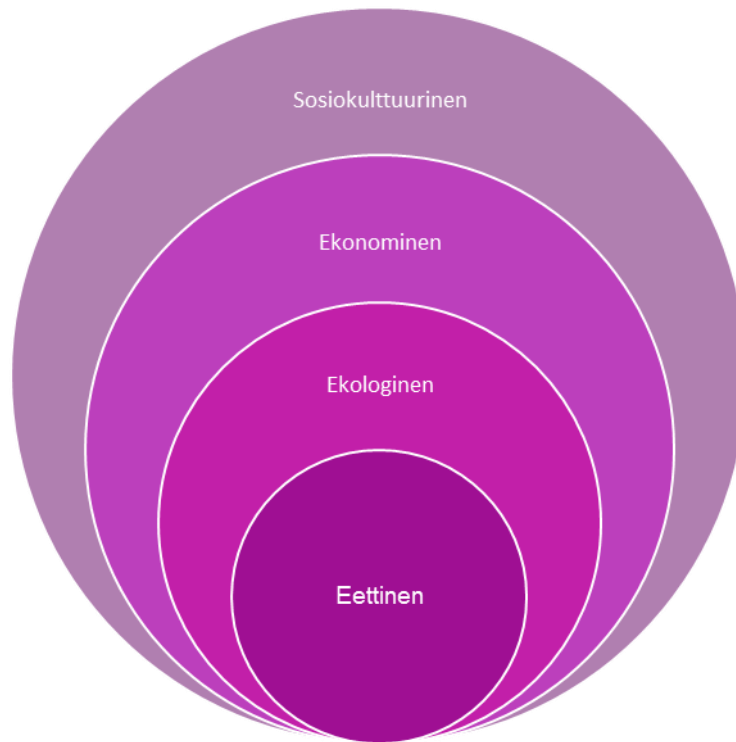
Haastateltava 6 on 42-vuotias Karhulasta kotoisin oleva vapaa toimittaja. Taustalla hänellä on töitä BBC:lle ja Yleisradiolle. Hän työskentelee nykyään vapaana toimittajana, kirjailijana sekä astangajoogaopettajana. Hän aloitti matkustelun vuonna 1996, ja on elänyt ilman vakituista osoitetta alkuvuodesta 2012. Hän on viettänyt suurimman osan viime vuosista Etelä- ja Kaakkois-Aasiassa: enimmäkseen Intiassa, Thaimaassa, Singaporessa, mutta jonkin verran myös Kambodzhassa, Burmassa, Malesiassa ja Indonesiassa. Hän on tällä hetkellä Saksassa ja suuntaa seuraavaksi Lontooseen, jonka jälkeen kenties Intiaan. Hänellä ei ole pysyvää asuntoa missään.

3.3 Aineiston analysointi

Tutkimuksen ydinasioita ovat kerätyn tiedon analysoiminen, tulkitseminen sekä johtopäätösten tekeminen (Hirsjärvi ym. 2009, 221). Analyysitapoja on kahdenlaisia, selittämiseen tai ymmärtämiseen pyrkiviä (Hirsjärvi ym. 2009, 221). Jälkimmäistä käytetään laadullisen analyysin ja päätelmien tekemisessä. Kvalitatiivisen tutkimuksen suosituin analyysimenetelmä on sisällönanalyysi (Flick 2009, 323). Laadullista tutkimusta tehtäessä analysointivaihe on mielenkiintoinen mutta haastava aineiston runsauden ja elämänläheisyyden vuoksi (Hirsjärvi ym. 2009, 225). Vealin (2011, 180, 186-187) mukaan data-analyysivaiheessa peilataan toissijaista ja ensisijaista tietoa keskenään, ja tehdään saaduista tiedoista tilastoja.

Jo kuuden haastattelun analysoiminen oli iso prosessi. Aineistosta kerättiin tärkeimmät ja olennaisimmat asiat, joista muodostettiin johtopäätelmiä. Haastateltujen vastauksia on verrattu toisiinsa sekä teoriapohjaan eli toissijaiseen tietoon, nomadistisesta matkailusta jo

olemassa olevaan aineistoon, muodostaen yhtenäisistä vastauksista yleistäviä kuvioita. Näiden välille on pyritty luomaan keskustelua. Myös eriävät vastaukset on mainittu.

Kuvio 3. Tutkimuksessa tarkastellut näkökulmat

Tutkimuksessa tarkastellaan nomadisuutta neljästä eri näkökulmasta: sosiokulttuurisesta, ekonomisesta, ekologisesta sekä eettisestä (kuvio 3). Sosiokulttuurisuuden näkökulmasta käsitellään nomadien ihmissuhteita sekä asemaa yhteiskunnassa, toisin sanoen jatkuvan matkustamisen vaikutuksia, asenteita heitä kohtaan, ja heidän sosiokulttuurista vaikutusta yhteisöille, joissa he vierailevat. Ekologisuuden näkökulmasta tarkastellaan nomadien matkustamisen vaikutusta ympäristöön. Ekonomisuuden näkökulmassa perehdytään nomadien rahankäyttöön. Eettisyyden näkökulma kokoaa yhteen edellämainitut näkökulmat ja asettelee vastakkain niiden eettiset ja epäeettiset piirteet.

Speed (2008, 61) pitää eettisen matkailijakäyttäytymisen määrittelyssä välttämättömänä tarkastelua niin ympäristöllisestä, sosiaalisesta kuin ekonomisestakin näkökulmasta. Tutkimuksessa on tarkasteltu nomadismia neljästä eri näkökulmasta – sosiokulttuurisesta, ekonomisesta, ekologisesta ja eettisestä (kuvio 3). Koska kaikki näkökulmat nivoutuvat yhteen eettisyyden aspektin kanssa, käsitellään eettisyys viimeiseksi ikään kuin yhteenve-tona. Osa näkökulmista on liitoksissa myös keskenään, esimerkiksi ekonomiset valinnat ekologisuuden kanssa.

3.4 Tutkimuksen luotettavuus ja pätevyys

Laadullisella tutkimuksella ei ole määrällisen tutkimuksen virnehallintametodeja (Metsämuuronen 2006, 83), mutta myös sen luotettavuutta voidaan arvioida eri metodein. Tutkimuksen luotettavuus voidaan todentaa erilaisin mittaus- ja tutkimustavoin (Hirsjärvi ym. 2009, 231). Näitä ovat esimerkiksi reliaabelius ja validius. Mikäli tutkimuksen mittaustulokset ovat toistettavissa, on tutkimus reliaabeli (Hirsjärvi ym. 2009, 231). Reliabiliteettiä eli saatujen tutkimustulosten pysyvyyttä voidaan testata uusimalla tutkimus, ja mikäli saadaan samat tulokset, voidaan tutkimusta pitää luotettavana. Validiudella eli pätevyydellä tarkoitetaan tutkimusmenetelmän kykyä mitata tutkimuskohdetta (Hirsjärvi ym. 2009, 231). Kvalitatiivisen tutkimuksen luotettavuutta voidaan lisätä dokumentoimalla ja selostamalla tarkasti kaikki tutkimukseen liittyvät vaiheet (Kananen 2010, 69; Hirsjärvi ym. 2009, 232). Kaikkien ratkaisujen ja valintojen perusteleimisella mahdollistetaan työn arvioitavuus (Kananen 2010, 69).

Ihmisiin liittyvän tutkimuksen kohdalla on muistettava haastateltavien lausuntojen subjektiivisuus. Absoluuttisia totuuksia ei ole, kuten luonnontieteissä. Hirsjärvi & Hurme (2000, 17) toteavat, ettei todellisuus ole kaikille yhteinen, koska kaikki perustuu subjektiiviseen tulkintaamme. Konstruktivismi on tieteen filosofia, jonka mukaan todellisuus on suhteellista (Metsämuuronen 2006, 86). Toisin sanoen kukin henkilö kokee todellisuuden omalla tavallaan, mutta osa todellisuudesta saattaa olla yhteistä muiden yksilöiden kanssa. Tutkimukseen vastaaja voi tulkita kysymykset eri tavoin kuin tutkija on tarkoittanut, eivätkä tuloksia tällöin voi pitää pätevinä (Hirsjärvi ym. 2009, 231-232).

Tutkimuksen luotettavuutta madaltaa aineistonkeruumetodi eli sähköpostitse tehdyt haastattelut. Kirjallisesti viestiminen lisää aina väärinymmärryksen mahdollisuutta, eikä sisällä kasvokkain tehdyn haastattelun tarjoamia avuja kuten haastateltavan tarkkailua ja tulkitsemista muun muassa äänensävyä ja ilmeiden avulla.

Osa tutkimuksen kysymyksistä ovat lähes filosofisia, esimerkiksi kyselylomakkeen kysymykset "Mitä onni sinulle merkitsee? Mistä se koostuu?", "Mikä on koti?", ja "Mikä on sinulle tärkeintä elämässä?" Yksilöllisyydestä huolimatta monet vastaukset olivat samantyyppisiä, ja samojen vastausten toistuessa tutkimustuloksia voidaan pitää paikkaansapitävinä.

3.5 Tutkimusprosessin eteneminen

Tutkimusprosessi on viisivaiheinen: se alkaa aiheen valinnalla, jatkuu tiedonkeruulla, materiaalin arvioinnilla, seuraavaksi ideat, tulokset ja muistiinpanot tulee järjestää päättyen tutkielman kirjoittamiseen (Hirsjärvi ym. 2009, 63). Eskolan ja Suorannan (2000, 15-16) mukaan laadullisessa tutkimuksessa tulkinta jakautuu koko tutkimusprosessiin, eikä tutkimusprosessia ole aina helppo pilkkoa toisiaan seuraaviin vaiheisiin. Laadullisessa tutkimuksessa tutkimussuunnitelma parhaimmillaan elää tutkimuksen mukana.

Opinnäytetyö valmistui tiukahkossa aikataulussa syksyn 2015 aikana. Tutkimuksen ajankäyttösuunnitelma muotoutui prosessin edetessä. Aiheanalyysi jätettiin 28.8.2015. Aiheeseen ja termeihin tutustuminen sekä lähdekirjallisuuden kartoitus edelsivät ensimmäistä seminaaria. Ensimmäisessä seminaarissa idean esittämisen ja hyväksyttämisen jälkeen alkoi lähdekirjallisuuden etsiminen ja kokoaminen sekä viitekehysten kirjoittaminen. Seuraavaksi alkoi haastateltavien etsintä ja lähestyminen sekä lähdeaineistoon perehtyminen.

Tutkimuksen aikataulutukset selviää alla olevasta taulukosta (taulukko 3).

Taulukko 3. Aikataulutus opinnäytetyötä varten

Syyslukukausi 2015		
Viikko 35	Opinnäytetyön idean kehittäminen, aiheanalyysin jättäminen	
Viikko 36	Aiheeseen tutustuminen, termien määrittely	
Viikko 37	Kartoitus lähdeainestosta teoriaa varten	
Viikko 38	Lähdeaineiston hankkiminen, teoreettisen viitekehyksen hahmottelu	
Viikko 39	1. seminaariin osallistuminen, tutkimusaiheen hyväksyttäminen, teoreettisen viitekehyksen kirjoittaminen	1. seminaari 24.9.2015
Viikko 40	Haastateltavien etsintä, lähdeaineiston hankkiminen, lähdeaineistoon perehtyminen	
Viikko 41	Haastateltavien etsintä, lähdeaineiston hankkiminen, lähdeaineistoon perehtyminen	
Viikko 42	Haastateltavien etsintä, lähdeaineiston hankkiminen, lähdeaineistoon perehtyminen	
Viikko 43	Haastateltavien etsintä, lähdeaineiston hankkiminen, lähdeaineistoon perehtyminen	
Viikko 44	2. seminaariin osallistuminen, teoreettisen viitekehyksen kirjoittaminen, kyselylomakkeen hahmottelu	2. seminaari 30.10.2015
Viikko 45	Teoreettisen viitekehyksen kirjoittaminen, kyselylomakkeen hahmottelu	
Viikko 46	Teoreettisen viitekehyksen kirjoittaminen, kyselylomakkeiden lähetys haastateltaville	
Viikko 47	Teoreettisen viitekehyksen kirjoittaminen, kyselylomakkeiden lähetys haastateltaville, haastattelujen analysointi, tutkimustulosten analysointi, opinnäytetyön ensimmäisen version palautus	
Viikko 48	3. seminaariin osallistuminen	3. seminaari 24.11.2015
Viikko 49	Opinnäytetyön viimeisen version valmistelu parannusehdotusten perusteella, opinnäytetyön viimeisen version palautus	
Viikko 50	Urkund-tarkastus, opinnäytetyön julkaiseminen Theseus-tietokannassa	

Tutkimuksen työstö eteni alati kiihtyvässä tahdissa loppua kohden. Toisessa seminaarissa saatujen parannusehdotusten valossa haastattelukysymyksiä täydennettiin ja korjailtiin lopulliseen muotoonsa. Haastattelukysymykset lähetettiin haastateltaville viikoilla 46 ja 47.

4 Tutkimustulokset

Tässä luvussa käsitellään teemahaastattelua tiedonkeruumenetelmänä käyttämällä saatuja tutkimustuloksia. Ensimmäisessä alaluvussa selvitetään haastateltujen nomadien motiivit nomadistiselle matkustamiselle sekä määritetään nomadismi elämäntavaksi matkustamismuodon sijaan. Seuraavat neljä alalukua tarkastelevat kerättyä aineistoa sosiokulttuurisesta, ekologisesta, ekonomisesta sekä eettisestä näkökulmasta. Viimeinen alaluku kokoaa saadut tulokset yhteen sekä esittelee muita saatuja tietoja.

4.1 Elämäntapa vai matkustamismuoto?

Haastateltavien yleisimmät motiivit nomadistiselle matkustamiselle (kuvio 4) olivat huono työllisyystilanne lähtömaassa ja ulkomaiden paremmat, monipuolisemmat työllistymismahdollisuudet, intohimo matkailua kohtaan sekä seikkailun- ja kokemisenhalu. Muiksi syiksi mainittiin kyllästyminen lähtömaassa vallitsevaan ympärivuotisesti huonoon ilmaan, kiireiseen elämäntahtiin, stressiin ja työelämän oravanpyörään. Halu parantaa omaa hyvinvointia, leppoistaa elämäntyyliä, oppia uusia elämäntapoja, nähdä erilaisia mekanismeja asioiden tekemiselle, tutustua uusiin kulttuureihin, kumppanin halu matkailla sekä halu omistautua itselle tärkeille asioille kuten rakkaudelle, partnerille ja matkustamiselle mainittiin myös. Ystävät ja mahdollinen parisuhde ulkomailla, matkan venähtäminen aiotua pidemmäksi sekä nomadismiin kasvaminen pienestä pitäen ulkomailla kansainvälisissä työtehtävissä työskentelevien vanhempien myötävaikutuksesta olivat myös syitä.

Kuvio 4. Haastateltujen yleisimmät motiivit nomadismiin

Kysyttäessä mielipidettä nomaditisen matkustamisen yleistymiseen haastateltava 2 nimesi downshiftingin ja burnoutin riskin. Haastateltava 1 mainitsi matkustamisen nykyisen edullisuuden. Haastateltava 3 mainitsi kotimaan pitkään talveen kyllästymisen. Haastateltavat 1 ja 6 mainitsivat matkustamisen nykyisen helppouden muun muassa hyvien reittiyhteyksien muodossa. Haastateltava 6 mainitsi kynnyksen olevan matala lähteä pitkälle matkalle tai töihin ulkomaille. Haastateltavat 1 ja 6 mainitsivat myös sosiaalisen median eri palvelut tekijöinä kanssaihminen innostamiseen ja neuvomiseen nomadiuden aloittamisen suhteen. Haastateltavat 4 ja 5 mainitsivat kuvion 4 syitä.

Valtaosa haastateltavista totesi nomadiuden olevan elämäntapa matkailumuodon sijaan. Yksi vastaaja kertoi sen riippuvan tilanteesta ja henkilöstä, mikä viittaisi siihen, että se voi olla molempia. Puolet haastatelluista huomauttivat elämäntapavalinnan voivan olla väliaikainen. Yksi yhdistävä tekijä haastateltujen keskuudessa oli se, ettei valtaosalla haastatelluista ollut pysyvää asuntoa missään. Yhdellä oli omistusasunto kotimaassa, jota hän alivuokraa matkojensa ajaksi. Kysyttäessä mikä koti on, vastasivat he seuraavasti (kuvio 5).

Haastateltava 1	• "Koti on se [paikka] missä asut. Koti se on väliaikainenkin."
Haastateltava 2	• "Suomi on koti. Mutta koti on myös siellä missä on hyvä olla."
Haastateltava 3	• "Koti ei ole minulle mitään fyysistä, vaan [paikka] missä tunnen oloni mukavimmaksi ja missä parhaat ja tärkeimmät ihmiset ovat ympärilläni."
Haastateltava 4	• "Koti on mielentila."
Haastateltava 5	• "Koti on mielentila."
Haastateltava 6	• "Koti on se paikka, jossa sillä hetkellä tunnen olevani kotona. Yleensä se paikka, jossa kulloinkin olen."

Kuvio 5. Haastattelujen näkemykset kodista

Haastateltavat 1, 2 ja 6 ovat kotonaan siellä missä sattuvat olemaan. Haastateltaville 3, 4 ja 5 koti ei ole konkreettinen asia. Haastateltavista vain yksi (haastateltava 2) nimesi kotimaansa kodikseen.

Osa nomadeista kokee, ettei heillä ole kotimaata, mutta osa tunnustaa yhä synnyinmaansa kansalaisuutta. Lyhytkestoisempaa nomadismia harjoittaneet haastateltava 1, 2 ja 3 kertoivat kokevansa itsensä suomalaisiksi, ja haastateltava 2 lisäsi kokevansa itsensä maailmankansalaiseksi. Haastateltava 6 kuvasi itseään Suomen kansalaiseksi, mutta kyseenalaisti kansalaisuuteen liittyvien yhdistävien tekijöiden olemassa olon ja pohti mikä tekee ihmisestä jonkin kansallisuuden edustajan. Haastateltavat 4 ja 5 kertoivat, etteivät koe olevansa minkään maan kansalaisia, ja vastaavansa kysyttäessä olevansa maapallolta tai siitä maasta, jossa sattuvat sillä hetkellä olemaan.

4.2 Sosiokulttuurinen näkökulma

Yhteiskunta ei ole suopea vaihtoehtoisen elämäntavan valinnutta kohtaan. Haastateltava 4 kertoi nomadien pyrkivän irtautumaan yhteiskunnan normeista ja ihanteista, mutta ovat silti niissä monin tavoin kiinni. Ilman kansallisvaltion kansalaisuutta ei saa passia, ja ilman passia matkustaminen on mahdotonta, joten nomadien on tyydyttävä vahvistamaan nykyistä valtiojärjestelmää, vaikka eivät siitä pitäisikään. Haastateltava 4 kertoi myös, että olisi ideaalia jos kukin saisi asua siellä missä haluaa, ja kansallisuuden saisi oman halun ja mielenkiinnon mukaan.

Haastateltavista puolet kertoi pahimman kulttuurishokin tulevan matkoilta Suomeen palatessa. Haastateltava 1 kuvaili käänteisen kulttuurishokin järkytystä näin:

”[Se on] pahinta mitä voi tapahtua. Silmät avaava, suuri shokki.”

Hän koki reissuiltaan Suomeen palatessaan kartuttaneensa jälleen kokemuksia ja elämän rikkautta, kun kavereilla ja kotipaikassa aika tuntuu ikään kuin pysähtyneen, aivan kuin mitään ei olisi tapahtunut poissa ollessa. Sen huomaaminen tuntui hänestä järkyttävältä.

Epä- ja ennakkoluuloja nomadeja kohtaan kertoivat pisimpään nomadistisesti eläneet haastateltavat. Heitä oli muun muassa epäilty rikollisiksi, jotka pakenevat virtavaltaa tai velkoja. He olivat myös kohdanneet sääliä ”köyhiä ja kurjia kodittomia” kohtaan. Uusnomadit eli lyhemmän ajan matkustaneet haastateltavat eivät olleet kokeneet epä- tai ennakkoluuloisia asenteita itseään kohtaan, mikä johtuu luultavasti nomadiuden toistaiseksi lyhyestä kestosta. Tutkimuksen kuudesta haastateltavasta yksi oli ollut matkalla reilun

vuoden, kaksi alle puoli vuotta. Uuden elämäntavan ensihurmos ei ole vielä ehtinyt haihtua, ja kun itse on kaikelle avoin ja iloinen, saa samanlaista kohtelua takaisin. Uusnomadeilla kansallisuuden tuntu eli vielä voimakkaimmin. Mitä kauemmin haastateltava oli ollut reissun päällä, sitä useammin hän tunnustautui maailmankansalaiseksi tai ei-minkäänmaalaiseksi. Aika häivyttäneen suurimman isänmaallisuuden nomadeista.

Haastateltavista 1, 4 ja 5 ilmoittivat olevansa parisuhteessa. Haastateltavan 1 partneri ei asu hänen kotimaassaan, eikä matkusta hänen kanssaan. Hän kertoi ikävöivänsä kumppaniaan, ja nomadiuden vaikuttaneen valtavasti ihmissuhteisiinsa. Osa haastateltavista kertoi joidenkin ihmissuhteiden jääneen nomadiuden ja sen aiheuttaman vähentyneen yhteydenpidon takia. Haastateltava 3 kokeili ihmissuhteiden jäävän pinnallisiksi ja katkonnaisiksi reissun päällä.

Kaikki haastateltavat kertoivat yöpyvänsä kohteissa muun muassa paikallisten luona. Useampi kertoi käyttävänsä couch surfingiä, tuttavien tai tuttavien tuttavien luona majoitumista, Airbnb:tä ja housesittingiä.

4.3 Ekologinen näkökulma

Haastateltava 1 muisteli matkailualan opinnoissaan kuulleensa lentomatkustuksen aiheuttavan 4 % kaikista ilmakehään vapautuvista kasvihuonekaasuista ja kertoi suosivansa edullisimpia matkustusmuotoja. Haastateltava 2 ei kokenut tunnontuskia matkustamisestaan aiheutuvien ympäristöpäästöjen takia. Haastateltava 3 totesi käyttävänsä vähemmän luonnonvaroja asuessaan kehitysmaassa kuin Suomessa olisi mahdollista. Hän kertoi ympäristöhaittojen todentamisen omin silmin auttavan kykyyn parantaa tilannetta. Haastateltavat 4 ja 5 totesivat pohjoisilla alueilla, joissa tarvitaan lähes ympärivuotista lämmitystä, asumisen saastuttavan enemmän kuin matkustaminen. He lisäsivät, että asunnottomuus on ympäristöystävällisempää kuin talollisuus. Haastateltavan 6 mielestä kaikki voisivat suosia lentomatkustamista ympäristöystävällisempiä tapoja matkustaa. Hän toivoo omien lentomatkojensa aiheuttamien ympäristöpäästöjen kompensoituvan sillä, että hän on lapseton ja kasvissyöjä, ei ole koskaan omistanut autoa, vaan käyttää julkisia kulkuvälineitä ja polkupyörää, omistaa elektroniikasta vain kannettavan tietokoneen ja matkapuhelimen eli henkilökohtainen sähkönkulutus on pieni, sekä viettää suurimman osan vuodesta maissa, joissa ei tarvita lämmitystä ja joissa hän välttelee ilmastointia. Pitkiä aikoja samassa paikassa pysyttelevä nousee myös esiin nomadin keinoista toimia ympäristöystävällisesti matkustaessaan.

Haastateltavat 1, 4, 5 ja 6 kertoivat suosivansa junia ja busseja matkustaessaan. Haastateltava 1 kertoi suosivansa halvimpia matkustustapoja. Haastateltavat 1 ja 6 kertoivat matkustavansa merten yli lentäen. Haastateltava 2 kertoi matkustavansa lentokoneella välimatkojen vuoksi. Lyhyillä matkoilla haastateltavat 4 ja 5 kertoivat kävelevänsä, haastateltavat 2 ja 6 kertoi käyttävänsä julkisia kulkuvälineitä ja polkupyörää.

Haastateltavien oleskelut yksittäisessä kohteessa vaihtelivat yhdestä päivästä (haastateltavat 4 ja 5) kymmeneen vuoteen (haastateltava 6).

4.4 Ekonominen näkökulma

Haastateltava 1 suosii halvimpia matkustustapoja erikseen erittelemättä lentääkö hän suoraan vai vaihtojen kera kohteisiin.

Nomadien ansaintakeinot tien päällä olivat kirjojen kirjoittaminen (haastateltavat 4 ja 5), vaihdantatalous eli työvaihto, jossa työtä vastaan ei saada rahaa, vaan hyödykkeitä kuten majoitus ja ruoka; matkailualan työtehtävät (haastateltava 1), joogan opettaminen (haastateltava 6), ja mediaan liittyvä etätyö Suomeen (haastateltavat 2 ja 6). Haastateltava 6 kuvaa kirjassaan tällaisia digiajan etätyöläisiä diginomadeiksi (Rommi 2015, 134-136). Diginomadi on tietokoneen ääressä etätyötä tekevä, liikkuvaa elämää viettävä ihminen. Haastateltavien 4 ja 5 mukaan Suomen verottajaa ei pääse pakoon minnekään, vaan verot täytyy maksaa, vaikkei olisi vuosikausiin tehnyt työtä Suomeen tai Suomessa. Kirjassaan (Kannisto & Kannisto 2014, 41) haastateltavat 4 ja 5 kannustavat pohtimaan kannattaako verojen maksu, sillä verovaroja voidaan käyttää näkemystesi vastaisiin kohteisiin.

Haastateltavista suurin osa on diginomadeja. Ne haastateltavista, jotka eivät digitaalista etätyötä tehneet, kertoivat rahoittavansa matkustelunsa työskentelemällä kohteissa ja elämällä säästeliäästi vähän rahaa käyttäen, kokaten omat ruokansa ja paljosta alkoholin juomisesta, tupakasta sekä yökerhoista pidättyen.

4.5 Eettinen näkökulma

Kaikki haastateltavat kertoivat työskentelevänsä matkustaessaan, kaksi vaihdantatalouden periaatteita noudattaen tavanomaisen valuuttapalkan ansaitsemisen sijaan. Kaksi haastateltavaa kertoi työn tai työmahdollisuudet syyksi nomadismilleen. Nomadeja ei siis voida kutsua työtä vältteleviksi hedonisteiksi.

Osa nomadien matkailutavoista (välilaskulliset halpalennot) ei täytä vastuullisen matkailun kriteerejä. Osalle haastatelluista matkustusmuodon kustannus oli valintaperuste. Nomadit eivät siis aina noudata eettisen matkailun periaatteita.

Kanssakäymistä paikallisväestön kanssa syntyi jokaisen haastateltavan kohdalla vaihtoehtoisten majoittumistapojen suosimisen muodossa.

Nomadien matkustamisessa voidaan siis todeta olevan sekä epäeettisiä että eettisiä piirteitä.

4.6 Yhteenveto tärkeimmistä löydöksistä

Keskeisimmät yhtäläisyydet nomadien välillä oli onnellisuuden pitäminen tärkeimpänä elämän arvona, pysyvän asunnon puuttuminen, diginomadius sekä paikallisten luona majoittumisen suosiminen (kuvio 6).

Kuvio 6. Haastateltuja nomadeja yhdistävät tekijät

Sukupolvien arvoerot olivat huomattavissa haastateltavien vastauksissa. Kukaan haastateltavista ei listannut elämän tärkeimpiä asioita kysyttäessä tai onnen koostumuksesta kysyttäessä työntekoa, rahaa tai uramenestystä. X- ja Y-sukupolville, joita haastateltavat edustavat, tärkeintä ei ole työnteko. Haastateltava 1 kertoi toivovansa joskus saavuttavansa avioliiton ja jälkikasvua. Haastateltava 2 ja 6 mainitsivat saavuttaneensa uratavoitteensa. Haastateltava 2 kertoi nyt keskittyvänsä pehmeämpien arvojen mukaan elämiseen eli parisuhteeseen, perheeseen, ystäviin, kokemusten kartuttamiseen sekä uusiin paikkoihin matkustamiseen keskittyen. Muiden huomioiminen sekä itsensä henkinen kehittäminen olivat haastateltavan 2 tavoitteena. Haastateltava 6 kertoi olevansa täydellisen

tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, eikä koe siitä puuttuvan mitään. Hän koki myös saavuttaneensa tavoitteensa. Haastateltavien 4 ja 5 tavoite oli olla onnellinen.

Haastateltavilla kysyttiin miten he kokevat nomadiuden – onko se elämäntapa vai matkailumuoto. Valtaosa koki, että kyseessä on elämäntapa. Yksi vastaajista kertoi sen olevan yksilö- ja tilannekohtaista, mikä viittaa siihen, että hänen mielestään nomadismi voi olla molempia. Haastateltava 1 kuvasi elämäntapavalinnan syntyvän luonnollisesti ilmenevästä tahdosta lähteä kohti uusia ja tuntemattomia kohteita. Haastateltava 2 luopui asunnostaan Suomessa lähtiessään reissun päälle vasta kolmisen kuukautta sitten, mutta piti valintaansa elämäntapana. Ennen lähtöä työ oli pitkälti sanellut arjen, mutta nyt hänen arkensa keskittyi muihin aktiviteetteihin, ja työt hän teki siinä sivussa. Haastateltava 3 ei kokenut nomadismia vaihtoehtoiseksi elämäntavaksi, sillä hän on elänyt muuttaen eri maiden välillä koko elämänsä. Haastateltavien 4 ja 5 mukaan nomadiuteen liittyi elämäntavan lisäksi halu irtautua hallitsevista elämänmalleista, kuten työnteosta, kiireestä, tehokkuudesta ja materialismista. Haastateltava 6 perusteli nomadisminsa olevan elämäntapa, sillä hän ei matkustanut matkaillakseen, vaan työn perässä tai työn takia.

Neljä kuudesta mainitsi tekevänsä ansiotyötä matkustaessaan, kaksi kertoi elättävänsä itsensä työvaihdolla eli palkan sijaan saavansa vastineeksi tekemälleen työlle ylläpidon ja majoituksen. Puolet haastatelluista mainitsi syyksi nomadiuteen työmahdollisuudet tai työn perässä matkustamisen.

Haastateltava 3 näki nomadismille globalisaation ja ylikansoituksen uhkia. Hän nimesi kohteiden täyttymisen turisteista sekä paikallisten heräilevän tiedostamisen turismin uhkia ja mahdollisuuksia kohtaan uhkatekijöiksi. Puolet haastateltavista koki esimerkiksi terrori-iskujen aiheuttaman epävakaa tilanteen uhkana nomadismille.

5 Pohdinta

Tässä luvussa pohditaan luvussa 4 esiteltyjä tuloksia ja verrataan niitä viitekehyksessä esitettyihin tietoihin. Tutkimus aloitettiin tutkimusongelman rajauksena nomadit ja matkailu. Tutkimusongelmaa määriteltiin myöhemmin uudelleen kysymysmuotoon onko nomadismi matkailumuoto vai elämäntapa. Kumpikaan rajausta ei tuntunut toimivalta, ja tuntui, että rajausta on syvennettävä ja kaivauduttava haastattelukysymyksissä lähes filosofiselle tasolle. Tärkeimmät löydökset saatiin elämäntavan näkökulmasta ja arvoihin keskittymälä, koska tutkimus keskittyi ilmiöön, ja ilmiöt johtuvat ihmisten käyttäytymisestä, jota niin ikään ohjaa yksilön arvomaailma.

Yksi tämän tutkimuksen tavoitteista oli selvittää onko nomadismi matkustusmuoto vai elämäntapa. Nomadismista kertova kirjallisuus viittasi elämäntavan suuntaan, sillä kirjallisuudessa esiintyneillä nomadeilla ei ollut vakituksia, pysyviä koteja. Haastattelussa valtaosa nomadeista kertoi, ettei heillä ole pysyvää asuntoa missään maailmankolkassa. Vain yhdellä oli olemassa omistusasunto kotimaassa. Tästä löydöksestä voidaan päätellä, että nomadismi on elämäntapa ja heidän irtolaisuutensa täten todellista, koska vakituista asuntoa ei ole olemassa. Perusturisti tai reppureissaaja eroaa nomadeista siten, että heillä yleensä on koti jossain odottamassa matkan aikana. Kodistaan luopuneella on painavammat syyt ja erilaiset motiivit olla ja pysyä reissun päällä, kuin sellaisella matkailijalla, jolla on pysyvä koti.

Toinen tavoite oli selvittää millainen ihminen valitsee nomadismia ja miksi. Tutkimuksessa esiteltyjen nomadien arvojen ja motiivien perusteella nomadismia valitsee henkilö, jonka elämän arvot kenties poikkeavat hieman totutuista arvoista. Päämotiiveina nomadismille oli työmahdollisuudet, intohimo matkailuun, kotimaan huonoihin sääolosuhteisiin kyllästyminen, elämän rikastaminen sekä seikkailun- ja kokemisenhalu.

Tutkimuksessa osa vastauksista toistui, mikä on paikkaansa pitävien tulosten tuntomerkki. Myös hajontaa esiintyi vastauksissa, kuten kuvailevassa ja henkilökohtaisia asioita ja arvoja käsittelevälle tutkimukselle on tyypillistä. Lisäksi haastateltavien määrä oli riittävä ja sukupuolijakauma tasapuolinen.

Nomadit kiinnittävät huomiota eettiseen ja vastuulliseen matkailuun jonkin verran. Pitkät oleskelut päämäärissä sekä kanssakäyminen paikallisväestön kanssa täyttivät vastuullisen matkailun tunnusmerkistön samoin kuin lentäessä turistiluokassa matkustaminen.

Edullisten, välilaskullisten lentojen suosiminen kalliimpien ja samalla ekologisempien suorien lentojen asemasta ei sen sijaan ole ympäristöystävällinen matkailutapa.

Eri ikäpolvien arvoja tarkastaessa tultiin päätelmään, että nomadismi vaihtoehtoisena elämäntapana sekä muut työelämän ulkopuoleiset ratkaisut ovat 2010-vuosikymmenellä yleistyneet, koska henkilökohtaisia arvoja työn tärkeyden yläpuolelle arvottava Y-sukupolvi on alkanut saapua työelämään kymmenisen vuotta sitten. Tämä voisi myös selittää sen miksi työn ja vapaa-ajan välistä tasapainoa arvottavassa X-sukupolvessa on nomadeja ja vaihtoehtoehtoja, mutta mistä syistä nomadismista on varsinaisesti tullut ilmiö vasta Y-sukupolven toimesta. Toisaalta tutkimuksen miespuoliset Y-sukupolven edustajat nimesivät nomadisen matkustamisensa syyksi työnteon sekä työmahdollisuudet ulkomaille. Neljä kuudesta mainitsi tekevänsä ansiotyötä matkustaessaan, kaksi kertoi elättävänsä itsensä työvaihdolla. Nomadit eivät siis ole joutilaita tai työstä kieltäytyjiä.

Ulkomaille pitkäksi ajaksi lähtijältä kysytään monesti miten hän siihen pystyy, mutta nomadien kohdalla lähteminen on helpompaa kuin paikoillaan pysyminen tai palaaminen.

Lopulta kyse saattaa olla siitä mitä kukin arvottaa elämässään korkeammalle – menestyksiä vai kokemuksia? Urakeskeiset painottavat työn tärkeyttä ja ympäröivät itsensä uratavoitteilla, kun nomadin vaakakupissa kokemusrikas elämä painaa enemmän.

Tutkimus on perehdyttänyt minut akateemisen tutkimustavan metodeihin ja työskentelytapoihin. Tutustuessani marginaalisen ryhmän osittain myös hyvin valtavirtakulttuurista poikkeaviin elämän arvoihin heräsin pohdiskelemaan asioita sekä elämän arvoja uudesta näkökulmasta. Jatkotoimenpiteinä nomadeja ja reppureissaajia voisi esimerkiksi kampanjoimalla kannustaa vastuullisempaan matkailuun.

Lähteet

Alasuutari, P. 2001. Johdatus yhteiskuntatutkimukseen. Ensimmäinen painos. Gaudeamus. Helsinki.

Astikainen, T. 2015. Miten elää ilman rahaa. Into. Helsinki.

Berner, A-S. 2015. Reppureissaajasta voi olla enemmän vaivaa kuin perusturistista – tutkija kertoo, miten hyvä matkailija käyttäytyy. Helsingin Sanomat. Luettavissa: <http://nyt.fi/a1447220225227>. Luettu: 20.11.2015.

Carroll, C. 2013. No Fixed Abode : A Journey Through Homelessness from Cornwall to London. 1st edition. Summersdale Publishers Ltd. Chichester.

Chen, G., Bao, J. & Huang, S. 2014. Segmenting Chinese Backpackers by Travel Motivations. International Journal of Tourism Research, 16, 3.

Eskola, J. & Suoranta, J. 2000. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Neljäs painos. Gummerus. Jyväskylä.

EURA-NET – Tutkimus ihmisten ylipäänsä liikkuvuuden uusista muodoista. Tulossa 2017. Tampereen yliopiston kasvatustieteiden yksikkö. Luettavissa: <http://www.uta.fi/edu/tutkimus/tutkimushankkeet/euranet/index.html>. Luettu: 13.11.2015.

Flick, U. 2009. An introduction to qualitative research. 4th edition. Sage Publications Ltd. London.

Fullagar, S., Markwell, K. & Wilson, E. 2012. Slow Tourism : Experiences and Mobilities. Channel View Publications. Bristol.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2009. Tutkimushaastattelu : teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Yliopistopaino. Helsinki.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. uudistettu painos. Tammi. Helsinki.

Hodgkinson, T. 2007. Vapauden ylistys (suom. Saarinen, O). Basam Books. Helsinki.

Kalmari, H. & Kelola, K. 2009. Vastuullisen matkailijan käsikirja. Otava. Keuruu.

Kananen, J. 2010. Opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Tampereen Yliopistopaino Oy. Tampere.

Kannisto, P. 2012. Elämäni nomadina : irtolaisia, seikkailijoita ja elämäntapamatkaajia. Ensimmäinen painos. Atena. Jyväskylä.

Kannisto, P. 2014. *Global Nomads: Challenges of mobility in the sedentary world*. Tilburg University, Tilburg. Dissertation. Doctoral thesis. Luettavissa: https://pure.uvt.nl/portal/files/3511053/Kannisto_Global_18_06_2014.pdf. Luettu: 8.11.2015.

Kannisto, P. & Kannisto, S. 2014. Vapaana elämisen taito. Ensimmäinen painos. Atena. Jyväskylä.

Kasvio, A. & Lundell, S. 2015. Ulos oravanpyörästä. Työterveyslaitos. Helsinki.

Kinnunen, U. & Mauno, S. 2009. Irtiottoja työstä : työkuormituksesta palautumisen psykologia. Tampereen yliopistopaino Oy. Tampere.

Kuusela, P. 2005. Sosiologia : muuttuvan maailman koordinaatit. Oy Unipress Ab. Kuopio.

Lehto, A-M. & Sutela, H. 2008. Työolojen kolme vuosikymmentä. Työolotutkimusten tuloksia 1977-2008. Tilastokeskus. Luettavissa: http://www.stat.fi/tup/julkaisut/tiedostot/isbn_978-952-467-930-5.pdf. Luettu: 3.11.2015.

Lehto, A-M. & Sutela, H. 2013. Työolojen muutokset 1977-2013. Tilastokeskus. Luettavissa: http://www.stat.fi/tup/julkaisut/tiedostot/julkaisuluettelo/ytmv_197713_2014_12309_net.pdf. Luettu: 3.11.2015.

Metsämuuronen, J. 2006. Laadullisen tutkimuksen käsikirja. Ensimmäinen painos. Gummerus. Jyväskylä.

Metsämuuronen, J. 2008. Laadullisen tutkimuksen perusteet. Kolmas uudistettu painos. Gummerus. Jyväskylä.

Murto, R. 2015. Tämän takia vihaan pitkiä reppureissuja. Helsingin Sanomat. Luettavissa: <http://www.hs.fi/matka/a1447129825088?jako=4a69ad7f24d984e08e971fe3895c15d7&ref=tw-share>. Luettu: 20.11.2015.

Myers, K. & Sadaghiani, K. 2010. Millennials in the Workplace: A Communication Perspective on Millennials' Organizational Relationships and Performance. Luettavissa: <http://download.springer.com/static/pdf/643/art%253A10.1007%252Fs10869-010-9172-7.pdf?originUrl=http%3A%2F%2Flink.springer.com%2Farticle%2F10.1007%2Fs10869-010-9172-7&token2=exp=1448089863~acl=%2Fstatic%2Fpdf%2F643%2Fart%25253A10.1007%252Fs10869-010-9172-7.pdf%3ForiginUrl%3Dhttp%253A%252F%252Flink.springer.com%252Farticle%252F10.1007%252Fs10869-010-9172-7~hmac=c3276f73a04c00b5bcaca64d84e359a2e2fbcd4ccedc41642c6614ab5fedef40>. Luettu: 20.11.2015.

National Archives, The. Vagrancy Act 1824. Luettavissa: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/Geo4/5/83/section/4>. Luettu: 19.11.2015.

Nousiainen, M. 2011. Vapaaehtoistyömatkailijan matkailijaprofiili ja ensisijaiset motiivit. Opinnäytetyö. Tampereen ammattikorkeakoulu. Luettavissa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2011110714274>. Luettu: 8.11.2015.

Parry, M. & Urwin, P. (2011). Generational differences in Work Values : A Review of Theory and Evidence. International Journal of Management Reviews. Luettavissa: http://www.researchgate.net/profile/Emma_Parry/publication/228118709_Generational_Differences_in_Work_Values_A_Review_of_Theory_and_Evidence/links/02e7e521424f93f1d7000000.pdf. Luettu: 10.11.2015.

Pettersson, M. 2015. Suomella on mennyt kauan huonosti, ja se on tehnyt kolmekymppisistä epäluuloisia itkeskelijöitä. Helsingin Sanomat. Luettavissa: <http://www.hs.fi/sunnuntai/a1446792689650?jako=a3f6ee5dc0f4ef21241c7e56ef11a8bf&ref=tw-share>. Luettu: 10.11.2015.

Richards, G. & Wilson, J. 2004. The Global Nomad: Backpacker Travel in Theory and Practice.

Ringbeck, J. & D. Röska. 2011. Outlook on Climate Change and Aviation. In Conrady, R. & Buck, M. (toim.). Trends and Issues in Global Tourism 2011. Springer-Verlag Berlin Heidelberg.

Robbins, S. & Judge, T. 2015. Organizational Behavior. 16th edition. Pearson Education Limited. Harlow.

Rommi, S. 2015. Aina matkalla : kirjoituksia Malesiasta, Singaporesta ja Balilta. Ensimmäinen painos. Basam Books. Helsinki.

Ruusuvuori, J. & Tiittula, L. 2009. Haastattelu : tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus. 2. painos. Gummerus. Jyväskylä.

Saaristo, K. & Jokinen, K. 2005. Sosiologia. 1.-2. painos. WSOY. Helsinki.

Salminen, J. & Heiskanen, P. 2009. Taltuta kiire : viisi askelta tehokkaaseen ajankäyttöön. Ensimmäinen painos. Talentum. Hämeenlinna.

Salonen, P. 2010. Rohkeasti maailmalle : onnistu liike-elämässä ja ihmisenä. Ensimmäinen painos. Karisto. Hämeenlinna.

Siltala, J. 2007. Työelämän huonontumisen lyhyt historia. Uudistettu laitos. Otava. Keuruu.

Silverman, D. 2005. Doing Qualitative Research. 2nd edition. Sage Publications Ltd. London.

Sloan, P., Legrand, W. & Chen, J.S. 2013. Sustainability in the Hospitality Industry: Principles of Sustainable Operations. 2nd edition. Luettavissa:
https://books.google.fi/books?id=Tm1xvG0GAMUC&pg=PT24&dq=sustainability+in+hospitality+industry&lr=&hl=fi&source=gbs_toc_r&cad=2#v=onepage&q=sustainability%20in%20hospitality%20industry&f=false. Luettu: 30.11.2015.

Speed, C. 2008. Are Backpackers Ethical Tourists? Teoksessa Hannam, K. & Ateljevic, I. (toim.). Backpacker Tourism : Concepts and Profiles. Channel View Publications. Clevedon.

UNESCO. 2015. Sustainable Tourism. Luettavissa.
http://www.unesco.org/education/tlsf/mods/theme_c/mod16.html. Luettu: 30.11.2015.

United Nations Environment Programme. 2015. Negative Socio-Cultural Impacts From Tourism. Luettavissa:
<http://www.unep.org/resourceefficiency/Business/SectoralActivities/Tourism/FactsandFigures/aboutTourism/ImpactsofTourism/Socio-CulturalImpacts/NegativeSocio-CulturalImpactsFromTourism/tabid/78781/Default.aspx>. Luetu: 30.11.2015.

Veal, A.J. 2011. Research Methods for Leisure and Tourism : A Practical Guide. 4th edition. Financial Times Prentice Hall. Harlow.

Weaver, D. 2006. Sustainable Tourism : Theory and Practice. Elsevier Ltd. Oxford.

Liitteet

Liite 1. Haastattelukysymykset nomadeille

Tausta (aika ennen nomadiutta)

1. Ikä, synnyinpaikkakunta, ammatti & työhistoria/viimeisin työsuhte lähtömaassa, siviilisääty
2. Milloin lähdit tämän hetkisellem matkallesi?/Kuinka kauan olit matkalla viimeksi?
3. Mitä toimenpiteitä lähteminen vaati? Onko sinulla koti odottamassa koti/passimaassasi?
4. a) Miksi lähdit matkalle?/Miksi olet nomadi?
b) Mitkä syyt johtivat vaihtoehtoisen elämäntavan valintaan?

Nykyhetki

1. Nykyinen sijaintisi? Missä maissa olet matkan aikana käynyt? Kuinka kauan olet niissä viipynyt?
2. Mihin suuntaat seuraavaksi?
3. Mitä matkustustapoja käytät ja suosit? (Lentokone, juna, bussi, laiva, liftaus, kimpapakyyti, auton vuokraus, jne.)
4. Missä majoitut? (Hotelli, hostelli, Airbnb, couchsurfing, housesitting, jne.)
5. Miten rahoitat matkailusi?
6. Oletko ollut työsuhteissa matkan aikana? Jos olet; millaisissa?
7. Onko sinulla pysyvää asuntoa koti-/passimaassasi tai jossain muualla?
8. Koetko olevasi matkalla vai eläväsi matkustellen periaatteella "home is where my plane lands"?
9. Oletko kohdannut nomadeihin kohdistuvia epä-/ennakkoluuloja?
10. Ikävöitkö tällä hetkellä johonkin muuhun paikkaan?

Pohdinnat

1. Mitkä syyt ovat johtaneet nykynomadismin yleistymiseen? Mitkä syyt ajavat ihmiset maailmalle?
2. Onko nomadismi elämäntapavalinta vai matkailun muoto?
3. Mitä onni sinulle merkitsee? Mistä se koostuu?
4. Mitä toivot saavuttavasi elämässä? / Mitä tavoitteita sinulla on?
5. Miten nomadismisi on vaikuttanut ihmissuhteisiisi?
6. Koetko itsesi jonkin maan kansalaiseksi? Mitä kansalaisuus sinulle merkitsee?
7. Mikä on koti?
8. Kauanko tulet jatkamaan nomadiutta?
9. Mikä on sinulle tärkeintä elämässä?
10. Mitkä ovat nomadien kiperimmät haasteet?
11. Onko nomadiudelle uhkia? Mitä?
12. Oletko kohdannut ennakkoluuloja/syrjintää nomadismin vuoksi?
13. Miten toivoisit nomadeihin suhtauduttavan?
14. Mitä ajattelet matkustamisen ympäristöhaitoista?
15. Mikä on ollut pahin kulttuurishokkisi?
16. Omia kommentteja?

Liite 2. Haastattelukysymykset asiantuntijanomadeille

Tausta (aika ennen nomadiutta)

1. Ikä, synnyinpaikkakunta, ammatti, siviilisääty
2. Kuinka kauan olet ollut yhtäjaksoisesti tämän hetkiselä matkallasi?/Milloin aloitit nomadiuden?
3. Mitä toimenpiteitä lähteminen vaati?
4. a) Miksi lähdit matkalle?/Miksi olet nomadi?
b) Mitkä syyt johtivat vaihtoehtoisen elämäntavan valintaan?

Nykyhetki

1. Nykyinen sijaintisi? Missä maissa olet tämän hetkiselä matkallasi käynyt? Kuinka kauan olet niissä viipynyt?
2. Mihin suuntaat seuraavaksi?
3. Mitä matkustustapoja käytät ja suosit? (Lentokone, juna, bussi, laiva, liftaus, kimpapakyyti, auton vuokraus, jne.)
4. Missä majoitut? (Hotelli, hostelli, Airbnb, couchsurfing, house sitting, jne.)
5. Miten rahoitat matkailusi?
6. Oletko ollut työsuhteissa matkan aikana? Jos olet; millaisissa?
7. Onko sinulla pysyvää asuntoa koti-/passimaassasi tai jossain muualla?
8. Koetko olevasi matkalla vai eläväsi matkustellen periaatteella "home is where my plane lands"?
9. Oletko kohdannut nomadeihin kohdistuvia epä-/ennakkoluuloja? Millaisia?
10. Ikävöitkö tällä hetkellä johonkin muuhun paikkaan?

Pohdinnat

1. Mitkä syyt ovat johtaneet nykynomadismiin yleistymiseen? Mitkä syyt ajavat ihmiset maailmalle?
2. Onko nomadismi elämäntapavalinta vai matkailun muoto?
3. Mitä onni sinulle merkitsee? Mistä se koostuu?
4. Mitä toivot saavuttavasi elämässä? / Mitä tavoitteita sinulla on?
5. Miten nomadismisi on vaikuttanut ihmissuhteisiisi?
6. Koetko itsesi jonkin maan kansalaiseksi? Mitä kansalaisuus sinulle merkitsee?
7. Mikä on koti?
8. Kauanko tulet jatkamaan nomadiutta?
9. Mikä on sinulle tärkeintä elämässä?
10. Mitkä ovat nomadien kiperimmät haasteet?
11. Onko nomadiudelle uhkia? Mitä?
12. Oletko kohdannut ennakkoluuloja/syrjintää nomadismiin vuoksi?
13. Miten toivoisit nomadeihin suhtauduttavan?
14. Mitä ajattelet matkustamisen ympäristöhaitoista?
15. Mikä on ollut pahin kulttuurishokkisi?
16. Minkälaisen vastaanoton kirjanne ovat saaneet?

17. Omia kommentteja?

Liite 3. Lisäkysymykset Päivi Kannistolle

Olet tehnyt väitöskirjan hollantilaiseen Tilburgin yliopistoon liikkuvuuden haasteista paikanpysyvässä maailmassa.

1. Mikä oli tärkein löydöksesi?
2. Milloin nykynomadius on alkanut? Missä sukupolvessa oli ensimmäisenä matkustellen eläviä?
3. Millaisen vastaanoton tutkimus on saanut?
4. Pitäisikö jokaisen saada asua siellä missä haluaa ja saada kansalaisuus syntymän sijasta oman halun ja mielenkiinnon mukaan?

Liite 4. Haastattelupyyntö Facebookin Nomads-ryhmään

NOMADS

NOMADS - a life of cheap/free tra...
Closed Group

Joined Message Notifications

Discussion Members Events Photos Files

Search this group

Write Post Add Photo / Video Ask Question Add File

What's on your mind?

Suvi Tiihonen
Just now · Helsinki

Hello everyone,

I'm looking for nomads to interview about nomadic lifestyle.

I'm a student of Hospitality Management in Haaga-Helia University of Applied Sciences (in Finland, Europe) and I'm now writing my thesis about nomads. I'm aiming to update the concept and shed light on nomads as travelers but also find out the affects of nomadism from financial, socio-cultural and ethical aspects.

I'd also like to hear your story - why did you choose to become a nomad? How do you fund your travels? What is most important to you in life, what do you dream of?

Please feel free to contact me or leave a comment below. 😊

Thanks everyone and stay safe on your travels!

MEMBERS 109,537 Members (3,429 new)

+ Add People to Group

Message · Invite by Email

DESCRIPTION
GROUP GUIDELINES -
See More

CREATE NEW GROUPS

Groups make it easier than ever to share with friends, family and teammates. [Create Group](#)

UPCOMING GROUP EVENTS [See All](#)

 NEW Nomads Gathering - Día de Muertos (Day of the

28.10.2015

Liite 5. Asiantuntijahaastattelupyyntö EURA-NET –tutkimusta ihmisten ylirajaisen liikkuvuuden uusista muodoista (*Transnational Migration in Transition: Transformative Characteristics of Temporary Mobility of People*) tekevään Tampereen yliopiston kasvatustieteiden yksikköön

Haastattelupyyntö asiantuntijalausuntoja varten opinnäytetyöhön

Tiihonen Suvi

To: ☐ pirkko.pitkanen@uta.fi; ☐ mari.korpela@uta.fi; ☐ jaakko.hyytia@uta.fi; ...

Reply all

Fri 11/13/2015 7:54 AM

This message was sent with high importance.

Hei,

olen tekemässä opinnäytetyötä nomadeista ja nomadistisesta elämäntavasta. Olen matkailun opiskelija Haaga-Helia ammattikorkeakoulussa.

Olisi hienoa saada teemahaastattelulla teiltä vastauksia muutamiin kysymyksiin koskien tekeillä olevaa tutkimustanne EURA-NET - Tutkimus ihmisten ylirajaisen liikkuvuuden uusista muodoista/Transnational Migration in Transition: Transformative Characteristics of Temporary. Asiantuntijalausuntonne lisäisivät opinnäytetyöni uskottavuutta.

Opinnäytetyöni viitekehys on pohtia onko nomadit elämäntapa vaiko matkailua.

Tavoitteena on myös määrittää & päivittää nomad-käsite ajan tasalle ja tarkastella tätä ajankohtaista ilmiötä vaikutuksineen eri näkökulmista, mm. taloudellisesta, sosio-kulttuurisesta ja eettisestä. Miten jatkuva matkustaminen ja paikoilleenasettumattomuus vaikuttaa ihmiseen, ihmissuhteisiin, uraan, jne. Kuka tämän elämäntavan valitsee ja miksi? Millaisia nomadit ovat matkustajina? Mitkä ovat nomadin elämänarvot? Entä suurimmat haasteet?

Haastattelu voidaan toteuttaa sähköpostitse tai Skypellä.

Ystävällisin terveisin,

Suvi Tiihonen